

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENEK

Cek račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.549 za inserate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Pismo iz Nemčije

München, 15. februarja.

V Nemčiji so nastopile razmere, ki nam obetajo ponovitev kulturnega boja. In kakor je pred 50 leti knez Bismarck grešil, ko je navall na katolicizem, ki mu je odrekal pomoč tako v njegovi neizprosni borbi proti socialni demokraciji kakor tudi v njegovi koncepciji osebne absolutizma v službi poganjskega kulta nemške rase, tako bo tudi danes Hitler ponovil stari greh, ko bo hotel udariti po katolicizmu, ki mu odreja zopet pomoč v njegovem boju proti levici ter v njegovi barbarski apotezi nemškega plemena.

Katolicizem ima svoj strogo zadržano pot, ograjeno od naukov svojih dogem ter od načel svoje etike. Kakor mu pred 50 leti ni bilo mogoče bljuvati ognja na socialno demokracijo ter je rajši iz njenih naukov izluščil vse dobro, odstranil zmote ter skušal kanalizirati pokret v pravilnem razumevanju človeških pravic v stroge smeri krščanske socialne etike, tako mu tudi danes ni mogoče sodelovati z boljševiški metodami pri uničevanju novih socialnih doktrin, ki jih bo rajši očistil, dvignil in nadnaravno ter pustil iz njih zasijati besede Kristusovega socialnega evangelija. In kot mu nekaj pod Bismarckom ni bilo mogoče priznati niti osebne absolutizma nad božjimi in naravnimi normami prava niti zamisel o nadvrednosti ene človeške rase nad drugo, tako se bo moral tudi danes upreti skupinskemu absolutizmu nad nemiljivimi pravicami, ki jih daje naravni zakon, ter poganski veri v nacionalizem kot najvišji etični dobrini.

Spričo te anarhije v vrednotenju dobrin in v očiščeno te srove borbe za brezpravni sredstvi za nadoblast idej, ki so v nasprotju s krščanskim pojmovanjem družbe, naroda, države, družine in posameznika človeka, mora katolicizem, kakor vedno, stopiti na plan in dati smernice, ki jih črpa iz zakladnice svoje vere.

Kot rečeno, bomo katoličani v Nemčiji kmalu na tem, da se v odprtem boju postavimo v bran za krščanska načela o vseh organiziranih skupinah ljudi, to je država, narod in družina, in da temu dosledno uveljavimo zopet naša krščanska načela v vseh pojavih narodnega in državnega življenja. Hitlerizem nas je postavil pred to alternativo. Mi jo sprejememo!

Zadnji dve manifestaciji našega katolicizma sta v tem pogledu značilni in merodajni.

1. Najprej je spregovorila Cerkev kot vrhovna čuvarica vseh pravic božjega in naravnega zakona. Ob novem letu je izdal naš münchenski nadškof kardinal dr. Faulhaber v imenu vseh nemških škofov pastirsko pismo, v katerem je avtoritativno kot vrhovni cerkveni učitelj natančno označil zmote nacionalističnega pokreta v Nemčiji in pokret sam zavrnil kot protikrščanski. Za njim je prišel 21. januarja linški škof dr. Gföllner, ki je v slinčnem pastirskem pismu razložil in obsodil nacionalizem za svoje avstrijske vernike.

Oba cerkvena kneza ponavljata, kar bi moral sleherni katolik sam po sebi vedeti, namreč, da je a) človeštvo ena sama velika družina, ki je med seboj organsko povezana, nadnaravno in naravno, da je b) krščanski nacionalizem v okviru božjih zapovedi čednost, ki jo krščanstvo dviga v nadnaravno in je kot tak od cerkve odobren, c) da narod in država nista sinonima pojma, eno in isto: država stoji po svoji naravi nad narodom, in d) da je nad nacionalizem vera, ki po svoji naravi ni nacionalna, ne anacionalna, ne internacionalna, ampak nadnacionalna. Ker se pa sodobni Hitlerjev nacionalizem proti tem načelom pregrešuje s svojo patološko teorijo o nadvrednosti rase, o protikrščanskem nacionalizmu, ker vero nacionalizmu podreja in svoji zgradbi daje samo zunanji krščanski lesk, ga mora vsak katolik načelno in dosledno odklanjati.

Nemški katoličani so se takoj zgrnili okrog svojih škofov, in da ni bilo bivšega opata benediktinske opatijske v Emausu v Pragi p. Albana Schachleiterja, ki je v hitlerjanskem glasilu »Der Völkische Beobachter« nastopil proti izjavam cerkvene hierarhije, bi bila fronta popolnoma edina. Ta cerkveni knez, ki si je radi svojega simpatiziranja z najhujšimi nemškimi nacionalističnimi organizacijami navlekel že nekaj kanonskih kazni, je torej edina izjema, ki je edinstvo motila. Na žalost bo njegov nastop imel žalostne posledice med nemškimi katoliki, posebno med onimi, ki so že začeli omahovati in jih je zadrževal same še klic vesti. Če šef greši, se greh na spodaj ponovi tisočkrat. Zaradi njega bodo zdrsnili od prave poti mnogi, ki bodo njegovo ime nosili kot varnostni ščit za svojo zmoto. Kardinal Faulhaber je sicer takoj avtoritativno zavzel svoje stališče proti temu gospodu in ponovno pozval vernike k disciplini, toda zlo je storjeno in marsikdo zna pasti v zanjko, nastavljeno od prelata, ki nosi na obleki svojega reda devizo PAX — MIR. Ampak kdor ve, da Previdnost dosega svoje namene tudi po takih tragičnih padcih, si bo ohranil optimizem, ki je nujen pogoj končne zmage.

2. Druga manifestacija nemških katoličanov se tiča, kot zgoraj omenjeno, osnovnih pojmov o odnosih države do posameznih državljanov, torej načel krščanskega vladanja v polnem obsegu besede. To je bilo izraženo v velikem proglasu na narod, ki ga je podpisalo 12 največjih nemških katoliških stanovskih in kulturnih organizacij. Iz tega proglašaja se dajo izluščiti nekatera splošna načela, katera hočem tukaj označiti, ker dobro karakterizirajo smer, v katero Hitlerjeva Nemčija plove.

a) Pravo in pravica, to sta domotožje naše dobe, ko se vse majo, ko nič ne drži, in se teptajo osnovne pravice človeške narave. A pravo in pravica morata ostati temelja vsakega reda, tako v

Razvoj kmetskega vprašanja od Ljenina do Stalina

Neusmiljene metode ruskega sovjetskega režima - Izgoni, zapori, usmrtilive

Moskva (privatno).

Poročal sem vam že čisto objektivno, kako se je začela druga ruska petletka. Priznal sem, kako visoke številke je dosegla prva petletka v nekaterih panogah industrije, katere so bile dosežene z velikim naporom vseh sil, pa tudi z velikim idealizmom, ki izvira iz fanatizma marksistične miselnosti, katera nadomešča boljševikom religijo. Ravno iz te objektivnosti pa tudi nisem zakrival obratne strani medalje, na kateri je naslikan velik neuspeh petletke na polju kmetskega proizvodstva, kjer so boljševiške proračune prekrizala realna dejstva in realne razmere kmetske mentalitete in narave kmetskega dela. Fatalno je, da gospodarskega

načrta prve petletke nista izpopolnili tisti dve pokrajini, ki tvorita žitnico Rusije, to je Ukrajina in ozemlje kubanskih kozakov, kjer stanuje prebivalstvo, kojega posest so boljševiški teoretiki pač s silo kolektivizirali, niso pa mogli izpremeniti njegovega mišljenja in to tem manj, ker so baš Ukrajinci in kubanski kozaki kmetje od nekaj najbolj napreden element ruskega kmetskega prebivalstva. Te izkušnje so pa klasični dokaz za to, da je komunizem, kakor si ga zamišljajo ruski marksisti, mogoče le v razmerah precej primitivne kulture in minimalnih zahtev na življenje, da pa je nesprenjemljiv za narod, ki ima take kulturne nagone in zahteve po dvigu kakor zapad.

Drakonične odredbe sovjetov na Kubanu

50.000 Kozakov deportiranih, selišča razrušena

Jako poučno, čeprav zelo tragično za prizadete je, da mora sovjetski režim poseči po najkručejših sredstvih, da vsili ljudem svoj sistem »rajskega žitja na zemlji«, ki naj ljudstvu nadomesti blaženost nadzemskih vrednot, o katerih mu je svojčas govorila istotaka s silo zatrta krščanska vera. Ker so na Kubanu kozaki kmetje skrili veliko žita, namesto da ga oddajo državi, je poslala moskovska vlada nad

zmanjkalo semenskega žita za spomlad 1933. To uvidevnost so sedaj morali ti organi komunistične stranke plačati s smrtjo oziroma z drakonskim kaznimi.

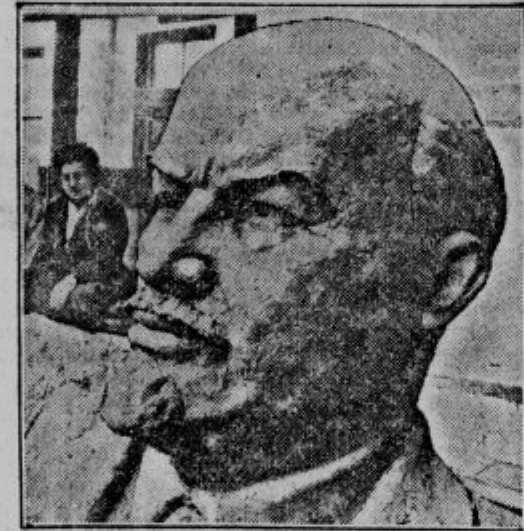
Po 15 letih mesto raia — peklo

Nek prijatelj mi sporoča: »Kar se godi na Kubanu in na severnem Kavkazu sploh, je brez primere v našem stoletju. Po deželi divjajo krasnoarmejski, ki letajo od sela do sela, streljajo kmete, druge pa seganjajo skupaj, kakor čredo in ženejo na bližnjo železniško postajo na prisilna dela v Sibirijo. Najbolj kruta pa je metoda, da se cele vasi sedaj od vlade bojkotirajo in sicer na ta način, da vojaški kordoni ne puščajo v vas nobenih živil, da bi uporni kmetje od lakote pomrli. To je pač tragična antičezna, da mora vlada, ki je na zasedanju vseh

ruskim sovjetov decembra meseca oznanila svetu triumfalni uspeh komunističnega načrtnega gospodarstva, posegati sedaj v svrhu dosege svojih utopičnih osrečevalnih ciljev človeštva po tako barbarskih sredstvih, kakor so jih rabili samo Ivan Grozni, Peter Veliki in carica Katarina, in da se te uničevalne metode vporabljajo proti razredu, kateremu je Ljeningov čas oznanjal, da mu bo boljševizem prinesel zemeljski raj in popolno svobodo.

Moskva, 17. februarja. Vlada je poklicala v Moskvo okoli 1500 voditeljev kolhozov iz vseh krajev Rusije na kongres, ki se bo vršil v osrednjem uradu Kolhoza. Kongres ima namen, da se posvetuje in sklepa o odredbah za čimbolj uspešno izvedbo druge petletke na kmetih.

deželo kazenske ekspedicije, ki so, kakor poroča uradni organ moskovske vlade »Izvestija« sam, pograbilo nad 50.000 kmetov, potem ko so vojaki obkolili njihove domove. Veliko selišč je bilo požganih, kakor poroča isti list, kmete so pa po dolgem pešohodu naložili na železniške transporte in deportirali deloma v ledeno arhangelsko ozemlje, deloma v severno Sibirijo.

40 sovjetskih uradnikov ustreljenih

Obenem so pograbilo veliko število sovjetskih uradnikov, ki so nazirali na Kubanu kolhoze, jih izključili iz komunistične stranke in potem po sumarnem procesu izročili znani GPU, katera je dosedaj postrelila 40 izmed teh funkcionarjev.

Nesrečni so bili obdolženi, da so pomagali ljudstvu sabotirati vladno petletko in skriti žito. Toda nobena druga oblast na svetu ne bi bila napravila kazenskega zločina iz tega. Ti strankini funkcionarji na Kubanu so pač videli, da sovjetski sistem kmeta uničuje, namesto da bi njegovo eksistenco dvigal. Kakor znano, je Stalin vladil, ko je dobil poročila o pasivni rezistenci kmetov proti kolektivizaciji, izdal nekatere odredbe (o katerih sem vam bil poročal), ki so olajševale oddajo državnega deleža žita in dale kmetom svobodo, da drugi del žita svobodno prodajo. Toda te odredbe so bile samo navidezne, vrh tega pa je bila letina slaba. Zato je popolnoma razumljivo, da so ti sovjetski organi dopuščali, da je kmet skrnil državni delež žita, ker bi sicer moral s svojo družino od lakote umreti in ker bi mu bilo

družini kakor v državni skupnosti. Ne samovolja, ne enostranski skupinski interesi, ampak pravica in blagor vsakega in vseh morata biti osnovno merilo dobrega vladanja.

b) Katolicizem se bori najodločneje proti marksizmu, da! Toda z boljševiški metodami in sredstvi ne, kakaj to boljševizem le posepuje. Katolicizem je proti vsakemu boljševizmu, naj pride od leve ali desne, ker so vsi enako protikrščanski a principio — od vsega začetka — njegovo orožje pa je socialna pravičnost in krščanska etika.

c) Nacionalizem katoliških Nemcev je krščanski. Nemško pomeni pri njih in za nje zvestobo zakonom in spoštovanje zakonite svobode vseh nemških državljanov, četudi politično nasprotnih. In krščanstvo pomeni za nje hojo za Kristusom, ki blagruje miroljubne in blagoslovilja lačne in žejne pravice.

To je, gospod urednik, idejna struktura našega programa, s katerim stopamo v bodočnost, naj se nam obeta karkoli.

Dr. W.

Vstajenje Male zveze

Odmev po svetu

Francija pozdravlja

Pariz, 17. februarja. Francoski zunanji minister Paul Boncour je dal poročevalcu »Intransigeant« izjavo o pravkar opravljeni preureditvi Male antante. To zasedanje Male antante, prvi v svoji izjavi Paul Boncour, je velikega pomena. Sklepi pomenijo krasno iniciativo in korak naprej k želeni grupaciji v srednji Evropi. To je začetek bloka reda in miru temeljni kamen za združitev balkanskih in podunavskih držav. Dalje opozarja Paul Boncour na to, da se je nioranja povezanost držav Male antante okrepla in utrdila in da se morajo tega dejstva razveseliti vse miroljubne države.

Anglija se raduje

London, 17. februarja. Politični krogi pripisujejo zaradi nevarnosti, ki groze Evropi zaradi sedanjega političnega režima v Nemčiji, ogromen pomen paktu o preureditvi Male antante.

List »Times« pa izraža nado, da bo Mala antanta, če jo smemo zdaj še tako imenovati, odšel še bolj kakor doslej posvetila svojo moč pomirljivosti v mednarodnem življenju. Italijanske spletke so le pospešile pogajanja med Prago, Beogradom in Bukarešto in podvzvale sporazum med državami Male antante in s tem dosegle baš nasproten namen.

Nova notranja povezanost med državami Male antante bo zdaj enkrat za vselej preprečila napore tistih, ki so skušali te države med sabo razdvojiti. Hitlerjev pojav v Nemčiji je najbrž le pospešil to najnovjšo preosnovo Male antante. Glavni povod za ta pogajanja pa so bile po vsej priliki intrige zadnjih tednov, ki pa so rodile prav obratne posledice.

Romunija ponosna

Bukarešta, 17. februarja. Rador poroča: Vsi listi naglašajo veliki pomen novega pakta Male antante. »Universel« piše: Mala antanta postaja kontinentalna velesila v službi miru. Z razširitvijo svojega delokroga in ciljev svoje politike bo znala izsiliti spoštovanje obstoječih mednarodnih obvez glede ohranitve in okrepitve sedanjege teritorialnega stanja v Srednji Evropi.

»Dimineața« naglašata, da novi pakt utrjuje splošno solidarnost treh držav, združenih v novem bloku. Dalje list izjavlja, da ta pakt pušča odprta vrata za prietop tudi drugih držav, na primer Avstrije in Madjarske, ki bi s tem pristopom imele isto korist, kakršno so pričakovale v izvedbi načrta o centralnoevropski uniji.

Poljska čaka

Varšava, 17. febr. tg. Zenevske sklepe male antante so na Poljskem sprejeli z rezervno. Oficijozna »Gazeta Poljska« jih imenuje bolj politično demonstracijo, kakor pa resnično spremembo značaja male antante. Vprašanje je na pr. ali bo Češkoslovaška dovolila, da bi bilo vprašanje plačila dolgov Ameriki odvisno od soglasnega sklepa sveta trojice. Vzroki za tesnejše zblizanje so pri posameznih članicah različni. Jugoslavija se boji napada Italije. Titulescu kaže iz notranjepolitičnih razlogov večjo aktivnost, Češkoslovaška pa je ojačala svoje prizadevanje za zblizanje podunavskih držav sicer

dvomi vladni list o tem, da bi sledili v tej smerti večji koraki, vendar smatra, da ti zenevski sklepi ne bodo ustvarjali novih ovir za splošno mednarodno sodelovanje. V izjavi, da je ojačena zveza male antante odprta tudi drugim državam, vidi samo povabilo Madjarski. Stare zveze posameznih članic male antante z drugimi državami (kakor na pr. poljsko-romunska zveza) z zenevskimi sklepi niso prizadete.

Italija nemirna

Milan, 17. febr. tg. Italijanski listi vidijo v tesnejši koncentraciji male antante vzrok za vznemirjanje evropskega miru. »Corriere dela Sera« izjavlja, da se ob Donavi razvija politika blokov, kakršna prav za prav Zveza narodov izključuje in jih Italija v interesu evropskega sodelovanja nikdar ni želela. Države male antante so sklenile pravo trozvezo, ki ni naperjena samo proti Madjarski, temveč tudi proti Italiji in ima ključavo, kakršnih še ni imela nobena zveza. Stalni svet z menjajočimi se predsedniki, tesno gospodarsko sodelovanje, vrsta pogodb o tem, kako naj se postopa v Zenevi in v mednarodni politiki, so gotovo pogoji za pravo konfederacijo. Iz njih ni težko sklepati na stopnjo vojskih obveznosti, sklenjenih med temi tremi vladami. List poroča tudi iz Zeneve, da so v Zenevi to pogodbo sprjeli neugodno.

Madjarska huška

Budimpešta, 17. februarja. Madjarski listi kažejo živahno zanimanje za novi pakt med Male antanto.

»Pesti Naplo« pravi, da ta pakt ne more nikogar vznemiriti, kakaj napadalni značaj tega pakta se vidi na prvi pogled. Blok Male antante je v prvi vrsti naperjen proti Madjarski, ki pa nima nikakih napadalnih namenov.

»Nemzeti Ujsag« pravi, da novi blok nasprotuje idejam in temeljnim načelom, postavljenima ob koncu vojne, in pomeni povratek v prošlost, da se prepreči sprostitve Evrope iz stanja, v katero so jo vrle mirovne pogodbe.

»Budapesti Hiras« trdi, da more služiti novi blok samo ofenzivnim in napadalnim namenom proti Italiji in Nemčiji.

Avstrija dvomi

»Neue Freie Presse« pa izraža v svojem uvodniku dvome o koristnosti tega pakta, ki bo moral izzvati tudi sporazum med drugimi skupinami držav.

Brez tujih rok

Pariz, 17. febr. tg. »Echo de Paris« piše Pertinax, da so vesti, da je imel Quai d'Orsay pri prvi organizaciji male antante vmes svoje roke, neresnične. Prav nasprotno, francoska vlada, odzorno francosko zunanje ministrstvo je bilo o zadevi obveščeno šele zadnji trenutek in še takrat zelo površno. V ostalem pa predstavlja politična trozveza v srednji Evropi veliko pridobitev, ker je s tem postala mala antanta mnogo bolj samostojna in tako rekoč neodvisna od sedanjih slabosti francoske zunanje politike.

Kočevski rudnik v nevarnosti

Kočevje, 16. februarja.

Vesti, da bo kočevski rudnik popolnoma ustavljen, so po pravici vznemirile kočevske rudarje. Kočevski rudnik je bil pred tremi leti prvi izmed premogovnikov trboveljske družbe, ki je pretrpel najhujše redukcije. Zdal pa naj bi bil prvi, ki bi ga začela popolna opustitev.

Kočevski premogokop je razširil svoje obratovanje takoj prva povojna leta in zaposleval tisoč dvesto do tisoč tristo delavcev. Tedaj je trboveljska družba na debelo tržila s kočevskim premogom, ki je sicer po kvaliteti šibkejši in manj gorilen kakor trboveljski ali hrastniški, in je z njim delala prav lepe dobičke. Vodstvo premogokopa je zgradilo za svoje delavstvo celo vrsto kolonij. Zaposlitve so dobili celo Ličani in Primorci. Kakor hitro pa je država začela zniževati svoje dobave pri trboveljski družbi, je ta začela v prvi vrsti omejevat obratovanje na kočevskem rudniku in odpuščati v masah delavstvo. Ličani in Primorci so odšli domov, kar je bilo slovenskih rudarjev, pa so se porazdelili po drugih rudnikih ali pa odšli v tujino, saj jim je bila tedaj odprta še Francija, Belgija in Holandska. Pred tremi leti, ravno v tem času pa se je začela za kočevske rudarje trnjeva pot, polna razočaranj in obupa. Država je še bolj znižala dobave pri družbi, ta pa je v odgovor začela kočevski rudnik naravnost opuščati. Začele so se redukcije starih rudarjev, ki so služili po rudnikih trboveljske družbe po dvajset in še več let. Omejilo se je tedensko delo na štiri, tri, celo dva šifla in so rudarji ob koncu dvatredenskega dela izkazovali komaj po pet, šest delovnih dni. S tem momentom je bilo kočevsko rudarstvo pahnjeno v največjo bedo. Začelo se je stradanje, saj se je pogostokrat zgodilo, da ni bilo denarja niti za žgance in krompir. Pripomniti moramo dejstvo, da so ostali na rudniku le še stari rudarji, očetje petih, šestih, da, celo desetih družinskih članov. Ti rudarji so povečini prestari, da bi bili sploh kje drugje sprejeti v delo. Rudnik jim je vzel najboljšo silo, v njem so pustili svojo mladost in moč. Upali so, da prejmejo po dolgi delovni dobi vsaj majhno pokojnino, ki bi jim omogočila existenco

v dneh, ko jim ne ne bi več služile stare, izgarane roke. V tem svojem upanju pa so varani.

Z redukcijo rudarjev in omejitvijo dela na rudniku je bila prizadeta vsa kočevska okolica, zlasti pa mesto samo. Obrtniki in trgovci pa tudi kmetske so živeli od rudnika, z redukcijo pa je marsikateri obrtnik pa tudi trgovec moral zapreti svoje poslovne lokale in postati to, kar marsikateri odpuščen rudar — brezposeln.

Sedaj so se pojavili glasovi o popolni ukinitvi kočevskega rudnika. Merodajni gospodje teh vesti niso še niti z eno besedo demantirali. Z ustavitvijo obrata na našem rudniku bi bilo pahnjeno sto delavskih rodbin (toliko je približno ostalo rudarjev na premogovniku) v največjo mizerijo. Kaj naj napravi, kam naj se obrne naš stari rudar? Kdo bo vzel v teh kritičnih gospodarskih časih v svojo tovarno ali kamorkoli petdesetletnega ali šestdesetletnega starca?

Edino upanje, ki je še ostalo kočevskemu rudarju, je elektrarna, ki jo je zgradila trboveljska družba pred par leti na našem rudniku, potem ko je demontirala elektrarno v Trbovljah. Upa namreč, da bo družba nadaljevala z obratovanjem rudnika vsaj radi elektrarne, ki se oskrbuje s kočevskim premogom. Toda dosedaj zalaga ta elektrarna s svojo električno silo komaj dve kočevski tovarni in bližnje Šalko vas. Družba bo tudi tu gotovo gledala na to, ali se elektrarna v tako majhnem obratu izplača. Če se ne izplača, potem je šel tudi ta zadnji up naših rudarjev po vodi. Rešitev bi bila mogoča v tem, če bi banovina prevzela to elektrarno in na ta način izpeljala svoj elektrifikacijski načrt.

Vsekakor je stanje na našem rudniku obupno. V interesu rudarstva je, da pride tu do razjasnitve. Kočevsko rudarstvo obenem apelira na vse merodajne faktorje, predvsem pa na vladjo, da ureti svoje razmarje s TPD in da zviša svoje dobave vsaj na tisto višino, kakor so bile v letu 1929. S tem bi se rešilo tudi vprašanje nadaljnjega obstoja kočevskega rudnika in predvsem življenjskega obstoja nad sto rudarskih družin, ki so sicer zapisane počasnemu umiranju.

Razprava o roparskem umoru preložena

Ljubljana, 17. februarja.

Snočna, od 18.30 do polnoči trajajoča razprava proti Josipu Lombarju je bila proti koncu mestoma napeta in živahna, kajti zaslišani sta bili dve za obtožena razbremenjalči prič. Vsega je bilo snoči zaslišanih 15 prič.

Najprej omenimo, da se je priča Andrej Mali slučajno srečal pred Figovcem z obtoženim Lombarjem, da sta šla v gostilno. Okoli 18 se je priča brez obtožena odpeljal s tržiškim avtobusom. Z obtoženem Mali ni imel poslovnih zvez, pač pa ga je obtoženec opeharil za 1400 Din, kar mu je priča tudi pri razpravi očitil.

Važno je bilo tudi pričevanje dr. Stiligoja, ki je poznal Lombarja kot poštenega človeka. Poznal ga je še kot uradnika splošne bolnišnice. Bil pa je od leta 1922 do 1929 odsoten iz Ljubljane in ni vedel za njegove manipulacije v bolnišnici. Jasno je, da ga je sedaj frapiral obtoženčev zagovor, ko ga je navajal v svojem alibi-dokazu, češ, da je bil usodnega dne 29. septembra 1930 z njim na lovu proti Večni poti.

Priča Polona Šetina, babica v Zgornji Šiški, kurjač OUZD Franc Janč, Frančiška Hostnik, Frančiška Jeras, Karel Magister, Franc Kušar, Leopold Pirnat in Jože Vidic so v glavnem potrdile svoje izpovedbe v preiskavi. Zaradi daljšega časovnega razdobja se ne morejo spominjati na vse podrobnosti. Priča Polona Šetina je precej natančno opisala zunanost Vojnikovičev, ko je šel mimo njene hiše z Lombarjem proti Večni poti.

Priča Jože Lipoglavšek: »Imam koroško jelevnico v bližini Lombarjeve hiše. Bosanca sem leta 1930 videl trikrat prihajati k Lombarju, dvakrat se je vračal, tretjič ga nisem videl.« Ta priča je v preiskavi podal prav natančen Vojnikovičev opis. Usodnega dne je imel pri sebi nahrbtnik.

Dve razbremenilni priči

Po zaslišanju teh prič je nastopil važen trenutek, kajti na vrsto sta prišli dve za obtožena razbremenilni priči. Prvi je bil pozvan zaročenec obtoženčeve sestre.

Priča Gvido Korošec, pekovski pomočnik, je bil zaslišan prvič leta 1931, potem pa 5. oktobra 1932. Predsednik: »Poznate dobro Lombarja, ker je bila njegova sestra vaša zaročenka. Rekli ste v preiskavi, da ne veste in težko verjamete, da bi mu bila mati dala kak večji znesek denarja.«

Priča: »To vem, da tega nisem rekel. Vprašali so me, rekli sem, da je dobil od matere denar za svoje potrebe. Celo toliko, da je bilo čez potrebe.« Priča je nato navedel, da je bil zvečer usodnega dne, ko je izginil Bosanec, okoli 18 na domu svoje zaročenke. Jožeta ni videl.

Predsednik: »V preiskavi ste povedali važno okolnost, da je vam Mihaela pravila, da ji je bil enkrat ukraden denar.« Priča: »Sem bil zaslišan pri dr. Bizjaku. Tisti denar je bil moj. Bilo je nekaj nad 600 Din.« — Predsednik: »Kdaj je bil točno denar ukraden? Ali se veste spominjati, je-li pred godom Mihaele?« — Priča: »Se ne morem spominjati. Moralo je biti tisti čas, ko je bila nova hiša pod streho.« — Predsednik: »V preiskavi drugače: Spominjam se, da je bilo nekoč jeseni, mogoče koncem avgusta.« — Priča: »Ne vem. Povedal sem to, kar so me vprašali.« — Državni tožilec: »Sedaj, ko je treba snar dokazati, ste prišli s to tativno. Zakaj ga niste ovidili?« — Priča: »Bil je brat moje punce. Sumili smo, a ga nismo ovidili.« Priča pove, da Bosanca Vojnikoviča sploh ni videl. Predsednik mu je predočil izpovedbo na policiji, da je priča za svojo osebo mislil, da je Jože kaj takega sposoben. Priča: »Mene je policija o tem prepračila. Njemu pa ne morem kaj takega očitati. Detektiv Mrhar me je silil, da moram tako izpovedati in podpisati.«

Poslušalci ploskajo

Pri teh pričnih besedah je v levem kotu dvorane nastal plosk in klici: »Bravo! Državni tožilec: »Prosim, da se dvorana izprazni. Zalostno je, da ploskajo morilcu!« In državni tožilec je še vprašal pričo: »Povejte raje, kako ste stali Lombarju ob strani. Igrali ste kurirja.« — Priča: »Ni rešil Kurirja nisem igral!« — Predsednik: »Ali se spominjate, kdaj je Lombar prinesel čevlje od Bate?« — Priča: »To je bilo še pred Mihaelinim godom. Ne, ne, po njenem godu je bilo.« Predsednik ga je vprašal, ali je obtoženec rekel, da je šel Vojnikovič v Italijo. Priča zanika in pravi, da sta to govorili mati in sestra.

Priča Mihaela Lombar, obtoženčeva sestra, je omenila, da je bil res Vojnikovič pri bratu. To se

spominja, ker je bil takrat, 29. septembra, njen god. Kdaj je Vojnikovič odšel, ne ve. Brat je prišel domov okoli 4, ker je bila takrat malica. Bil je v pumparcah. Potem je bil okoli 7.30 do 8 zvečer v kuhinji. Spat je šel tisti dan okoli 20. Priča prav tako demantira zapiske policije.

Tativna 700 Din

Predsednik: »Povedali ste, da vam je obtoženec vzel 700 Din. Kdaj je bilo? Pred vašim godom?« — Priča: »Res mi jih je ukradel. Imela sem jih pod vzglavjem. Osumila sem Jožeta. To je bilo okrog mojega godu.« — Predsednik: »Kdaj?« — Priča: »Se ne spominjam več.« — Predsednik: »Bilo je precej denarja?« — Priča: »Seveda ga je bilo. Kaj hočem, če ga ni več.« Priča je omenila, da je potem Korošec dobil ukradeni denar povrnjen.

Aratacija Lombarja

Nato je predsednik vprašal pričo o važni okolnosti, namreč: »Kako je bilo takrat pred obtoženčevim aratacijo, 29. novembra 1930?« — Priča: »Okrog ene so prišli detektiv. Vprašali so po Jožetu. Ni ga bilo doma. Bil je na Gorenjskem. Zvečer je prišel. Jaz sem prišla ven. Jože je zaklical: »Mihaela!« Jaz: »Jože! Detektiv te iščejo!« Detektiv pa so ga obstopili z revolverji.« Priča, da je šla tisti dan v St. Vid, ker je nesla zaročenca pismo. Korošec je bil pri delu kulis za sokolsko veselico. Priča je zanikala nekatere policijske podatke. Predsednik ji je predočil, da je na policiji izjavila: »Če je Vojnikoviča umoril brat, ne vem, pač pa je vsega zmožen.« — Priča: »Na policiji lahko vse napišejo.« Obtoženčeva žena ni izpovedala ničesar važnega, povedala je le, da mu je pošljila denar.

Današnja razprava

K današnji razpravi je bil silen naval. Predsednik senata je odredil, da je morala policija najprej izprazniti dvorano, preden se je začelo nadaljevanje razprave. To je trajalo precej časa. Vstop je bil nato dovoljen samo osebam, ki so imele vetovnice, in dijakom juridične fakultete. Razprava se je pričela opoldne.

Nadzornik detektivov Ivan Mrhar je v daljšem referatu popisal vse, kako je prišlo do aratacije obtoženega Lombarja. Odločno je zanikal, da bi bila kakva oseba, zlasti pa priča na policiji prišiljena, da naj bi izpovedala po volji policije. Absolutno priča ni vplival na izpovedbe Kremžarja, Pepovnika in drugih. Korošec je zapisnik podpisal povsem mirno in brez vsakega priiskisa.

V teku razprave je padel očitke, da je g. Mrhar podkupoval kaznjence, da so izpovedali na škodo obtoženca. Obtoženec je pripomnil: »G. Mrhar jih je podkupoval s cigaretami!« — Predsednik: »Bi jih moral imeti cel vagon!« — Obtoženec: »Arastant za eno cigareto mater zatajite!«

Priča Peter Šetina, kaznjence, je opisal dogodek, ko je Lombar bljuval. V svoji celici je Lombar bljuval črno vino. Bal se je nato, da ne bi bil discipliniran in ga prosil za svet. Priča mu je rekel: »Vročino si skomandirajte!« — »Kako?« — »Tri cigarete pojete!« In dobil je švice. Kremžar prič o Lombarju ni mnogo povedal. Samo to je dejal: »Ako bom zaradi sunk obsojen, bom delal sodnikom: Nedoležno obojajo, morice pa ven spuščajo!« Kremžar ni prič ni omenil o Lombarjevem priznanju. Bila sta tri tedne skupaj.

Sledilo je nato čitanje raznih zapisnikov. Predsednik je danes prečital protokolarične izpovedbe še 90 prič, ki so bile v preiskavi zaslišane o Lombarjevi zadevi.

Razprava preložena do 1. marca

Na popoldanski razpravi se je sprva nadaljevalo čitanje raznih zapisnikov in drugih prilog. Branilec dr. Fran Frlan je nato predlagal, da se naj spopoletno nekateri dokazi, tako, da naj se obdina Križev povpraša o živinskem potnem listu, ki ga je priča Mali prejel onega dne, ko je bil z Lombarjem v Ljubljani skupaj. Državni tožilec je nato v daljši utemeljitvi zahteval, da se naj izvedejo še drugi dokazi.

Veliki senat se je o tem posvetoval. Predsednik je nato razglasil sklep, da se izvedejo dopolnitve k dokaznemu postopanju, tako gleda prič Andreja Malija, dalje o zadržnogospodarskem tečaju, ki ga je nameraval obiskovati Mali. Zaslišal se bo dalje strokovnjak o nekaterih v hrvatskem jeziku pisanih pismih, o katerih trdi državni tožilec, da jih je pisal Slovence, kakor tudi strokovnjak o kvaliteti »svrice« in »šice«, ki sta bili najdemo pri hišni preiskavi na Lombarjevem domu

Gripa

Danes se ne bojimo več tako gripe, kakor v prešnjih letih. Potrebno pa je, da se že pri prvih pojavih (vročina, glavobol, bolečine v udih) nekaj vkrene. Zdravilo, ki Vam bo pomagalo in katero naj bo vsaki hiši so

Aspirin
tablete

Aspirin oblaži vročino in olajša bolečine.

Odobreno od Min. za soc. pol. in nar. zdravje št. 51. 4273. Lj. 3. 1932.

† Josipina Jančar

† Gospodična Jančarjeva v mladih letih

Ljubljana, 17. februarja.

Plemenita žena je šla z njo v večnost. Njena nepričakovana nagla smrt je vzbudila povsod obilo žalosti in sožalja, saj je pokojna gđ. Josipina Jančarjeva povsod uživala veliko spoštovanje in ljubezen.

Pokojnica izvira iz stare ljubljanske pekovske rodbine Jančarjev. Rodila se je v Ljubljani dne 11. marca 1854 v isti hiši, kjer leži sedaj na mrtvaškem odru, to je Pred škofijo št. 11. Njen oče je bil tedaj ugleden pekovski moister v Ljubljani in je predčerašnjim preteklo petdeset let, odkar je umrl. Točno čez pol stoletja pa mu je sledila še hi in je z njo pekovska rodbina Jančarjev izumrla.

Pokojnica je po smrti svojih staršev sama prevzela pekovski obrat in sama obratovala s pomočjo delovodje, najprej Antona Dolinarja, ko je ta umrl, pa Franca Dolinarja. Leta 1914. je pokojnica izročila obrat sedanjemu lastniku Jančarjeve pekarnе g. Francu Dolinarju.

Gđ. Jančarjeva je bila izobražena žena in je zelo mnogo čitala. Odlikoval pa jo je zlasti njen lep plemeniti značaj in njena prijaznost do vsakega ter njena velika dobrodelnost. Bila je pripravljena pomagati vsakomur. Podpirala je nešteto revnih družin delavcev, zlasti pa revne dijake, največ tako, da desnica ni vedela, kaj dela levica. Na njen dom so vedno trkali prisilici in če je le videla potrebo, je pomagala.

Bila je globoko verna in velik del njenega časa je bil posvečen molitvi. Stolni cerkvi, ki jo je tako rada obiskovala, je bila velika dobrotnica. Darovala je cerkvi lep velik lesteneč, dala je na lastne stroške prenoviti oltar Zalostne Matere božje, vneta pa je skrbela za kip Zalostne Matere božje v cerkveni steni na cestnem pročelju stolnice. Osnovala je dve ustanovi, in sicer za dve stalno prižgani žarnici pred oltarjem sv. Križa v stolnici ter za rdečo žarnico, ki gori pred kipom Zalostne Matere božje na pročelju. Sama je ljubila mir in samoto, ker ji ni bilo za hrup tega sveta. Zato je bila velika prijateljica karmelskega samostana na Selu, ki ga je pogosto obiskovala. Njena zadnja misel v tem življenju je bil karmelski samostan. Včeraj ob pol 2 popoldne je hotela zopet obiskati karmelski samostan. Ko je stopala pred hišo v avto, so jo naenkrat prijete srčne slabosti, zadela jo je srčna kap, prenesli so jo v hišo, kjer je kmalu umrla. Bog jo je na ta način rešil daljšega smrtnega boja. V življenju je bila pred leti nekoliko sicer boleha, zadnja leta pa zdrava, le oči so ji nekoliko opesale.

Naj velja naše sožalje ugledni Dolinarjevi družini, s katero je živela v najlepšem soglasju in v pravi družinski ljubezni. Naj podeli dobri Bog tej blagi ženi za vsa dobra dela plačilo v večnosti in naj ji sveti večna luč!

In najbrž sličita onima, s katerima je bilo povezano obojuno zadrgnjeno Vojnikovičev truplo. Vršile se bodo tudi poizvedbe, ali se je 29. septembra 1930 izjavil v kinu Matica Tauberjev film, kakor trdi to obtoženec. Zaslišala pa se bodo tudi še nekatere prič o novih okolnostih.

Predsednik je zato današnjo razpravo preložil na 1. marec ob 8.30 popoldne. S tem je bila današnja razprava ob 7 zvečer končana.

Smrt najstarejše Konjičanke

Konjice, 16. febr.

Nocoj je umrla v Konjicah na svojem domu najstarejša Konjičanka gospa Katarina Pučnik v starosti 94 let. Z njo je legla v grob odločna in vzorna krščanska žena. Njena življenjska pot skozi to solzno dolino je bila zelo pestra. Rojena je bila 21. oktobra 1838 v Marenbergu. Ze s 17. leti se je preselila v Slovenigrade, kjer pa je ostala le dve leti. Z 19. letom se je prvič poročila z Doršekom Francem, ki je imel gostilno v Vitanju. S svojim možem, s katerim je živela vedno v najlepši slogi, je vodila gostilno, ki je v tistih časih slovela kot najboljša in najvzornjša daleč naokrog. In to popolnoma po pravici. S posebnim zadovoljstvom je rajna gospa rada pripovedovala, da v njeni gostilni v Vitanju, ki jo je vodila skozi 43 let, ni bilo ves ta čas niti enega pretepa. In to po njeni zaslugi. Če se je namreč zgodilo, da se je tu in tam kak fantalin izpobil in hotel izzvati pretep, ga je rajna gospa takoj brez oklevanja s svojimi krepkimi rokami prišla za vrat in lastnorčno vrgla skozi vrata na cesto. To je bilo raznim pretepa-

čem znano. Zato so imeli pred njo izreden respekt in nihče si ni želel njenih objemov. V njeni gostilni je vladar vedno božji mir. — Koliko gostilni bi našli danes takih? — Zato pa je bila njena gostilna vedno polna najodličnejših gostov. Vsi, ki so hoteli v miru izpiti svoj »firkelec«, so zahajali k njej.

Pa še ene lepo navado je imela rajna. Svojega krščanskega prepričanja se tudi vprilo svojih gostov ni sramovala. Ako je stregla svojim gostom opoldne ali drugače, ko je zaveznilo »Zdravo Marijo«, je pred vsemi gosti na glas molila anglovo češčenje. Sploh je bila v njeni gostilni molitve na odličnem mestu. Zato pa jo je Bog tudi pri njenem delu obilno blagoslovil. Da v njeni gostilni ni bilo nobenega protiverskega časpisa, je samoposebi razumljivo. — Po smrti svojega prvega moža se le 1. 1878 vdrugič poročila z učiteljem Jožetom Pučnikom. Ta je po poroki opustil učiteljsko službo in postal gostilničar. Zivel sta srečno in zadovoljno. L. 1900 pa sta gostilno v Vitanju prodala in se stalno naselila v Konjicah, kjer sta si kupila prijazen dom za stare dni. Rajna je preživela še tudi drugega moža. V miru in sreči so ji potekali njeni zadnji dnevi ob skrbni negi Vrezovnikove družine, ki jo je postavila za svoje dediče. Svojih otrok ni imela.

Lepi so bili prizori, ko je do zadnjega časa, ako je vreme dopuščalo, pri svojih 94 letih, ob podpiranju gospodične Erne ali njene mame prihajala ob nedeljah k deseti sveti maši. Zato pa je tudi lopo zaključila svoje zemeljsko romanje. Ko jo je včeraj g. arhidiakon Tovornik previdel in sta vse končala, je popolnoma vdana v voljo božjo rekla: »Hvala bodi Bogu. Jaz sem pripravljena. In res je še poneli mirno v Gospodu zaspala. Naj ji bo Bog plačnik za njena obilna dobra dela. Zaljubljenim pa naše iskreno sožalje.

Novo mesto

Jutri bo zapel v Novem mestu v osnovnoškoli telovadnici ob 15 stočlanski pevski zbor državne učiteljske šole iz Ljubljane. Koncert je prirejen pod okriljem novomeškega PRK. Na snoredu je 8 pesmi za mešani zbor, 4 pesmi za ženski zbor in 3 pesmi za moški zbor. So to umetne in narodne pesmi, skladbe naših najboljših komponistov. Zbor vodi prijubljeni g. profesor Ivan Repovš, ki je z mnogimi zborovimi nastopi v Ljubljani dosegel mnogo priznanja in pohval.

Ljubljana - zdravo mesto

Podatki mestnega fizikata o zdravstvenem gibanju

Ljubljana, 17. febr.

Letno bilanco o svojem delu je napravil tudi mestni fizikat, to je tisti odedek, katerega glavna naloga je, da skrbi za zdravje Ljubljancev in ima nadzorstvo nad življenjem in smrtjo v našem mestu. Dober rod smo Ljubljanci, saj smo skoraj vsi v prvem, drugem pokolenju doma z dežele, velik del mestnega prebivalstva pa se je naravnost preselil z dežele v mesto in to ne samo telesno najslabši del. Nič čudnega ni torej, ako more biti zdravstvena bilanca le ugodna. K temu mnogo pripomorejo še drugi činitelji, tako ugodno podnebje, dalje je naša hrana še vedno preprosta in naravna le malo je mest take velikosti na svetu, kjer se sorazmerno tako malo povzije konzerv in drugih umetnih izdelkov živilske industrije, kakor na primer margarine. Starejša poslopja so se po vojni znatno spremenila na boljše v higijeničnem oziru, nova poslopja pa so vsa zidana po zdravstvenih navodilih. Zdrav način življenja je glavni vzrok povoljnega zdravstvenega stanja v Ljubljani, zato tudi umrljivosti v Ljubljani stalno pada. Nismo še sicer tam, kakor bi bilo to idealno, vendar pa napredujemo.

Ljubljansko mesto samo ima po uradnem ljudskem štetju 59.768 prebivalcev. V zadnjih dveh letih pa je prebivalstvo naraslo in moramo računati, da je v Ljubljani okoli 64.000 prebivalcev. Statistični podatki mestnega fizikata so preračunani na število 60.000. Lani se je v Ljubljani rodilo 2161 otrok, med katerimi je bilo 73 mrtvorojenčkov. Med otroci je bilo 849 Ljubljancev. To bi se reklo, da je v Ljubljani na 1000 prebivalcev 14,1 rojstev. Umrljo pa je 680 Ljubljancev ali t. j. 1,13 na tisoč prebivalcev. Umrljivost je narasla v primeri z letom 1931, to pa zato ker je bil l. 1931 odstotek umrljivosti 9,9, kar je najnižji od l. 1910 naprej, in je lanska umrljivost bila še zelo nizka. Smrtni vzroki so bili: bolezni srca in žil (98), ostarelost (90), bolezni dihal (73), razna tuberkuloza (66), novotvorbe (63), bolezni dojenčkov (61), bolezni možgan in možganska kap (59), bolezni prebavil (57), razne bolezni (54), poškodbe in nesilne smrti (33), septična obolenja (31), samomor (16), nalezljive bolezni (11), bolezni ledvic (8). Ljubljanci dosežajo razmeroma visoko starost, umrljivost otrok pa je relativno nizka, čeprav je odstotek smrti v otroški dobi absolutno velik, vendar še vedno zelo ugoden. Število na tuberkulozi umrlih Ljubljancev

nov pada, vendar je pričakovati še izdatnejšega znižanja, ko izginejo nehygienška, prenapolnjena in zasilna stanovanja. V boju proti tuberkulozi bi bilo treba predvsem odpraviti brezposelnost in zboljšati ljudsko prehrano. Važno delo opravlja v boju proti tuberkulozi protituberkulozni dispanzer in pa razne javne korporacije. Sorazmerno znatno razširjena bolezen v Ljubljani je rak.

Nalezljivih bolezni je bilo lani v Ljubljani malo. Najbolj je razsajala davica, za katero je zbolelo 97 otrok in so 4 umrli, dalje škrlatinka, za katero je zbolelo 54 otrok, umrl pa ni nobeden, za šenom je bilo bolnih 35 ljudi in so 4 umrli, za tifuznimi boleznimi je zbolelo 19 oseb in je eden umrl, za influenco je zbolelo 10 oseb ter sta dve umrli, za trahomom so zbolelo 4 osebe, za tetanusom 2 in za grižo 3, umrl pa ni nobeden. Izrednih nalezljivih bolezni, kakor so koze, pegavica, v Ljubljani sploh ni bilo.

V boju za zdravje mladine vrši veliko nalogo šolska poliklinika, ki stalno nadzoruje zdravje 4100 učencev. Za nepremočne bolnike skrbi mestni ambulatorij, ki je lani zdravil 1743 bolnikov, izvršil 6972 ordinacij ter 967 obiskov na domu.

V zdravstvenem oziru ima Ljubljana predvsem dvoje nujnih potreb, namreč novo moderno mrtvašnico, ki jo je občinski svet že odobrila in pa novo infektološko bolnišnico.

Voda mestnega vodovoda je bila ves čas neoporečna, kar je za slišno zdravje zelo važno. Lani se je znatno izboljšala kanalizacija, pač pa še ni končno in zadovoljivo rešeno vprašanje pobiranja in odvažanja smeti. Javnih kopališč je v Ljubljani zaenkrat dovolj, in se prebivalstvo v poletnih mesecih koplje v ogromnem številu na prostem. Sposobna čistota v Ljubljani stalno napreduje, zlasti ker je vedno več tlakovanih cest in trgov. Mnogo pritožb v javnosti pa je povzročil smrad iz Ljubljancev, ki je morala biti zaradi regulacijskih del zaprta. Vendar na je treba ugotoviti, da ta smrad ni povzročil nobenih epidemij, niti ni povzročil kakšnih primerov nalezljivih bolezni.

Lani je bilo pri mestnem fizikatu 5 zdravnikov, zakon pa jih predpisuje 6. Dva zdravnikova mesta v kratkem v pokoj, zato so bili na večerajšnji seji nastavljeni trije novi mladi zdravniki. Zdravstvena propaganda je bila lani zadovoljiva. Potrebna bi bila pri mestnem fizikatu še zdravniška športna posvetovalnica.

Zime pa še ni konca in tudi za zaslužek so še slabi izgledi. Ponovno se prosijo vsi prizadeti, da nihče ne odkloni plačilnega izkaza za prispevke delojemalcev, ki jih sedaj raznašajo mestni uslužbenci. Če se bodo vsi odzvali, bo »Pomožna akcija« lahko vršila svoje delo še naprej v isti meri kot doslej in s tem bodo obvarovani naši potrebni sosesčani pred najhujšim t. j. gladom.

Ljudska knjižnica, ki je doslej poslovala v Akademskem domu na Miklošičevi cesti, posluje sedaj v palači Vzemne posojilnice, Miklošičeva cesta 7. I. nadstropje, desno. Knjižnica ima na razpolago vsa novejša dela iz slovenske in nemške beletristike. Odprta je od 8 do 12 ter od 2 do 7 zvečer. Knjižnica izposoja knjige tudi na deželo in sicer za daljšo dobo. Novi prostori nudijo knjižnici, kakor Prosvetni zvezi novega razmaha in razvoja, zato njen obisk prav toplo priporočamo občinstvu.

Na Gradu so že pričeli s pripravljanimi deli za ureditev grajske planote. Zlasti lep bo razgled in ugoden bo počitek v majhnem novem parku za restavracijo, ki ga pravkar urejujejo. Treba pa bo tudi poskrbeti za prosti razgled s »šance« proti jugu, ki ga sedaj zakriva drevje pod njimi. Če je drevje privatna last, naj bi mesto dotični pas, na katerem rastejo ovire za razgled, odkupilo. Če bi to ne šlo, bi bilo uvaževati, ali ne bi kazalo na šancah zgraditi razglednik, morda oslanjaje se na slog nekdanjih utrd, ki so znane iz Valvazorja in drugih starih virov. Planota od gradu do šance naj bi se tudi primerno razsvetlila, saj je pogled na Ljubljano po noči zelo lep in mikaven, pa ga poznajo doslej le malonekateri. Slednjič bo treba rešiti tudi vprašanje restavracije ali

Kavarna Zalaznik zopet odprta do 2 ure po polnoči.

O nemški pesnici Ruth Schumann, ki je znana tudi kot likovna umetnica, je napisal kraško studijo Silvester Škerl. Sed njenih plastičnih del prinaša zvezek v reprodukciji kot umetniške priloge. — Znani esejist Tine Debeljak je pod naslovom »Ob pesniški zbirki Franceta Vodnika« dal zelo dobro analizo zbirke »Borivec z Bogom«. T. Debeljakov način prdiranja do jedra tako v duhovnem, kakor v vsebinskem in formalnem pogledu, utegne služiti naravnost za vzor analiziranja sodobnega pesniškega dela. — Ob 300letnici rojstva velikega filozofa Barucha de Spinoze objavljiva France Veber daljši sestavek, ki govori o življenju filozofa in pa o njegovem filozofskem sistemu. V tej krasni studiji Veber ne niza samo podatkov o Spinozi, marveč ga skuša čimbolj natančno opredeliti z oziranjem na njegov položaj v zgodovini filozofije ter prihaja do zaključka, da je »Spinoza prvič tipično dokazal, kako je ideja Boga tudi v znanstvu prvotna ideja in kako je ideja Boga neobhodno potrebna vsakemu, ki hoče vse pojave sveta in življenja gledati in umevati zares z enega in centralnega vidika. Spinoza je nadalje naravnost katastrofalno prelomil dotedanje več ali manj neenotno pojmovanje sveta in življenja in postavil z doslednostjo, ki ji v zgodovini filozofije ni para, vzor človeškega svetovnega zakona, kakor etremijo po njem vse znanosti in kakor ga že predpostavljata tudi obstoje prirodne in šlovske občestvenosti.«

Kritični del zvezka vsebuje ocene le-teh del: J. Wolker; Praviljice (T. Debeljak); Rabindranat Tagor; Nacionalizam (J. Šlic); Kaplan Fehsel; Gespräche mit einem Gottlosen (E. Boje); Mišan Pavičević; Crnogorske priče (T. Debeljak). — Pod zaglavjem »Umetnost« piše dr. R. Ložar o cerkveni delih Mihe Maleša na Hrvaškem (s štirimi reprodukcijami v umetniški prilogi), katerih važnost za razvoj cerkvenega slikarstva ugotavlja, in o Edouardu Manetu o priliki 100letnice njegovega rojstva. — Edvard Kochek posveča v »Pismu iz Francije« svojo pozornost novejšim pojavom v francoski književnosti ter v kratkih, sočnih besedah re-

ferativno govori o vidnih in važnih delih. — Dva odgovora dr. Ložarja (»G. Ludviku Mrzlu zastran resnice« in »še napake in zmote«) zaključujeta zvezek.

Leposlovni prispevki — tu nam je najprej omeniti »Pesnice« Edvarda Kocheka, ki so poleg že objavljenih njegovih »Jesenskih pesmic« (v prejšnjem zvezku DiS) nedvomno najpomembnejši izraz naše lirike v preteklem letu. — Priobčena je dalje pesem »Večere J. Kastelica in novela Miška Kranjca »Človek na begu«. V tej poslednji vidimo, kako se Kranjčeva lirčna žilica vse vidneje pojavlja v njegovi sicer epični in realistični prozi. Njegova lirčnost, ki brez nje ni skoraj noben njegov spis, je brnela doslej nekako v ozadiju; tu se pa povzpne na prvo mesto v pripovedovanju in priča o Kranjčevem posebnem daru, ki ni toliko v inventivnosti kakor v njegovi izredno prikupni preprostosti. France Bovek je v tem zvezku zaključil svoj roman »Težek kamen na njeni duši«, o katerem bo treba spregovoriti posebej.

Tako je pester in vsestransko zanimiv ta zvezek »Doma in sveta«, da smo ga resnično veselili. s. s.

Dolžan, Nova zdravstvena zakonodaja. II. del. Vešana v celo platno Din 80. Knjiga obsega 460 strani in je v njej zbrana vsa zdravstvena zakonodaja do zadnjih dni; v njej so označene likratvi vse izmenembe in dopolnitve že v I delu prevezitih zakonov, radi česar ne nadaljuje le prvega dela zbirke, temveč ga tudi v vsem izpopolnjuje in dopolnjuje. Ves občirni zakonodajni material je razdeljen v devet poglavij in je knjiga radi hitreje in boljše orientacije opremljena s točnim stvarnim kazalom za oba dela zbirke. Za vse urade, ustanove in organe, v katerih področje spada izvrševanje zdravstvenih agend (zdravniki, lekarne, občine, šole itd.), je knjiga, ki podaja vse smoteno urejeno zdravstveno zakonodajo, uprav neoporečna.

Predzrna tatvina čebel

Gosp. Močan Josip, davčni kontrolor v p. ima svoj čebelnjak na Čemrnikovem posestvu v Zaveljni. Že poleti sta mu bila ukradena dva panja čebel, v noči od četrta na petek je za zopet izgubil en panj. V četrtek, dne 16. t. m. je v bližini delavnice kamnoseškega mojstra gosp. Čamerika, Cesta na grad ob pol 11 ponoči opazil v bližini službojoči stražnik, da ob Voglajni nekaj sumljiv trepeta in šumi. Ko se je stražnik približal omenjenemu prostoru, je nekoliko časa postal in prisluškoval. Nenadoma sta priskočila iz neposredne bližine dva neznana moška, ki sta se s silo zagnala v stražnika, tako da je padel v približno 80 cm globoki jarek, nakar sta neznanca pobegnela v temno noč. Takoj, ko je napadeni vstal iz jarka, je opazil kakih 150 korakov pred seboj neko moško osebo, ki je precej težko nosila velik koš. Ker je stražnik sumil, da se je moralo v bližini navedenega prostora izvršiti vsekakor tatvina, se je podal za osumljencem ter ga dohitel na cesti v bližini voglajnske brvi, kjer ga je ustavil in vprašal, kdo je in kaj nosi. Neznavec je odgovoril, da se seli iz Gaberja. Ker je pa seveda vsa zadeva izgledala precej sumljiva, posebno še radi tega, ker ni hotel stražniku povedati svojega imena, mu je ta napovedal aretacijo, kateri pa se je osumljenec dejansko uprl na ta način, da je potegnil iz notranjega žepa površnika približno 20 cm dolgi, najbrž kuhinjski nož, s katerim je nameraval zaobeti stražnika v stegno leve noge, kar pa se mu ni posrečilo, ker se je ta še pravočasno odmaknil ter odbil napad z gumijevko, vendar mu je pri sunku z nožem prerazil plašč in nekoliko hlače, nakar se je z vso naglico iztrgal napadenemu, ter koš, v katerem je nosil velik panj čebel, vrnil pred stražnika, vsled česar je stražnik na ledu spodrsnilo, tako da je padel na tla, dočim je storilec izkoristil to priliko in pobegnil v smeri proti Savinji. Takoj nato je prihitel na lice mesta brviski mojster gosp. Zelenik Ivan, Cesta na grad, kateri se je takoj podal s stražnikom za pobeglim. Ko sta prišla pod grad in nekoliko postala in poslušala, je nenadoma iz gozda, kateri se nahaja tik ob cesti, priletel pred njiju kamen v velikosti nogometne žoge, katero je vrnil storilec iz neposredne bližine. Radi tega napada je oddal gosp. Zelenik v omenjeno smer strel iz samokresa, kateri pa je najbrž zgrešil. Vse nadaljnje iskanje storilca omenjene noči je bilo brezuspešno, ker je pobegnil v temni gozd. Izmed napadalcev sta bila prva dva srednje velike postave, vendar je bil eden nekoliko manjši od drugega, oba bolj vitka ter sta stara približno 20 do 25 let, dočim je bil tretji male, široke postave, star okrog 25 do 30 let, bolj suhega in bledega obraza, dozvedno brez brk, oblečen v bolj črnkasto obleko, na glavi pa je nosil velik črn klobuk. Natančnejša opisa se ni moglo ugotoviti, ker je bilo zelo temno. Storilec je imel v košu razen ukradenih čebel tudi kolarsko sekuro, s pomočjo katere je odtrgal iz čebelnjaka panj. Panj je imel pokrit z malo črno konjsko odejo, poleg tega je bil na licu mesta še žepni robec in kos izrezanega lesa. Ob tej priliki bi si usojali opozoriti odločujoče faktorje, naj že enkrat nabavijo celjski policiji revolverje ker brez njih je vsaka uspešna služba posebno na samotnih krajih ponoči popolnoma brezuspešna in se navadno službojoči stražniki, kakor razvidimo iz zgoraj opisanega slučaja podajajo samo v osebno nevarnost.

Celje

Poročili so se v zadnjem času v tukišnji opatijski cerkvi: Rečnik Janez, posestnikov sin s Ponikve ob j. ž., in Mastnak Rozalija, posestnikova hči iz Dramelj; Juvan Martin, posestnik, in Juvan Ana, posestnikova hči, oba z Ljubnega ob Savinji; Čoldič Jakob, tovarniški delavec v Gaberju, in Levce Amalija, delavka iz Trnovelj; Boršek Anton, zidar v Prekorju, in Koren Alojzija, pčesnica v Košnici; Zerovnik Matija, najemnik, in Regoršek Neža, služkinja, oba v Celju. Mladim poročencem želimo obilo sreče!

Umrl je na Bregu 21 Gajšek Franc, star 72 let, bivši delavec pri tvrdki Rakusch. Pokojni je oče gdne Gajškove, ki že mnogo let vneto sodeluje pri pevskem zboru KPD, zato mu bodo pevci KPD danes popoldne zapeli v slovo. Pogreb bo ob pol 5 na okoliško pokopališče. Navi svetj pokojniku večna luč, ostalim pa izrekamo svoje sožalje!

Združenje obrtnikov, rokodelcev v Celju bo imelo svoj redni letni občini zbor 5. marca ob 8 zjutraj v hotelu pri Pošti.

Pod vlak se je vrnil. V sredo okrog 6 zvečer se je vrnil Debelak Franc, gostilničar in posestnik v Storah, pred svojo hišo pod vlak, ki je nesrečnega moža popolnoma razmesaril. Kaj je gnalo 76 letnega moža v obup, da si je na ta način končal življenje, nam ni znano. Pokojni je imel včasih v najemu Kirbiševo gostilno v Celju.

SK Jugoslavija Celje bo imel svoj prvi redni občini zbor v ponedeljek 20. februarja ob 8 zvečer v vrtnem salonu hotela Evrope.

Interesantom je na razpolago tudi še nekaj izvodov I. dela »Zdravstvene zakonodaje«. Knjigo je izdal in založil Dolžan Janko, banovin viš. rač. inspektor, referent oddelka za soc. politiko in narodno zdravje v Ljubljani.

Sava Mikšič: »Istorija jugoslovenskog vazduhoplovstva«. Sa 613 slika v tekstu. Beograd, 1933. — Blizu 700 strani obsegajoča knjiga velikega formata »Zgodovina jugoslovenskega letalstva«, je vsekakor spojalno delo, ki zastuži vso pozornost. Pisatelj Sava Mikšič je pokazal tu vse ogromno prizadevanje predvojnega Srbije kakor tudi združene Jugoslavije za napredek letalstva. Za predvojnimi odlični slovenskim letalcem, kakor je bil zlasti Gorican Edvard Rusijan (pa tudi Idrjancina Petercelj in Nardin ter Ljubljancev Anton Ojster) so tu posvečeni članki. Polem se seveda razpreta zgodovina letalstva v svetovni vojni, kjer pokaže pisec orjaško živovanje za razcvit srbskega letalstva, kateremu je z vso tovariško dobrodušnostjo stopilo ob stran francosko letalstvo. Tu teko spominjati največjih naporov od srbskega ponizanja pa do največja zmage na solunski fronti. — Sledi biografija vojnih letalcev, ki so se kakorkoli izkazali. To bo gotovo dragocen doprinos k vojni zgodovini. — Tretji del kaže »Naše vazduhoplovstvo v oslobodenoj i ujedinjenoj otadžbini«. Tu navaja pisec pred vsemi kapetana Straherja, ki je takoj po prevratu privedel v Ljubljano celo eskadro ter jo izročil Narodnemu svetu v Ljubljani. In potem dalje, kako so predstavniki Slovencev, Hrvatov in Srbov osnovali jugoslovensko letalstvo, kopno in pomorsko, ki se razvija danes zmerom bolj smotreno in času odgovarajoče.

Kakor rečeno, »Istorija jugoslovenskog vazduhoplovstva« je bogata knjiga, mnogo truda je v njo vložena, zato je bo dobro študija ne le letalcu, marveč tudi zgodovinarju, ki se hoče ogreti v nekatera podrobnosti svetovne vojne v Srbiji. Knjiga se naroča pri oblastnem odboru Aerokluba v Ljubljani, Gradšče 7, I. nadst. Stane 170 Din. Člani Aerokluba jo dobe za 182 Din.

Kulturni obzornik

Dom in svet

Svoj petinštirideseti letnik (1932) je zaključil »Dom in svet« z dvojno številko, ki je izšla še v mesecu januarja. Tudi ta letnik, ki sta ga uredila dr. Rajko Ložar in dr. Anton Vodnik, se prav častno uvršča v ponosni red letnikov te odlične slovenske revije, ki si je umela ustvariti tako trden in pomemben položaj v našem kulturnem življenju. Poleg drugega izvrsnega lepovednega gradiva, ki ga je list priobčil, gre prav temu letniku zasluža, da nam je dal zrela in važna posmi Edvarda Kocheka, zraven avtorstvene in izredno temke proze istega avtorja »Luči na severu«. Kar tiče člankov, razprav in ocen, kakor tudi izbranega ilustrativnega gradiva, zasluži letnik vso hvalo, saj nam je dal prenekateri vzorni in globokoumni spis.

V dvojnem zaključnem zvezku lanskega letnika je priobčil urednik dr. R. Ložar dalje in zanimivo razpravo pod naslovom »Sodobna umetnostna vprašanja v svitu Meštrovčevega isparstva«. Poleg že objavljenih »Studij o Meštrovčevem istega avtorja (v prejšnjem zvezku DiS), je pričujoči spis ne le kot natančna analiza Meštrovčevega dela, marveč tudi kot ogledalo sodobnih umetnostnih problemov, eden najpomembnejših doprinosov k občinstvu pogledov na položaj sodobne likovne umetnosti, kar smo jih v zadnjem času pri nas dobili. Ložarjeva opazovanja, ki temeljijo na veliki erudiciji in na izredni sposobnosti kombiniranja, nam z močno prodornostjo osvetljujejo bistvena vprašanja, ki so za sodobno likovno umetnost življenjskega pomena, ki se pa z lahkoto morejo obrniti tudi na druge panoge sodobnega umetnostnega ustvarjanja. V Ložarju ima slovenska publika moža, ki ume zagrabiti sleherni stvar čisto po svoje in jo obdelati s presenetljivo sigurnostjo.

Obsodba v procesu Ivane Sevsšek

Sevsškova je bila obsojena na 7 let robije

Ljubljana, 17. februarja.

Pred velikim senatom pod predsedstvom viš. sod. svet. g. Antona Mladiča se je danes ob 8.30 nadaljevala pretekli petek prekinjena razprava proti vdovi Ivani Sevsšek z Berinjeka, okraj Litija, ki je bila obtožena, da je zavdala svojemu možu Ignaciju Sevsšku. Zasllišane so bile še tri na prejšnji razpravi ob obrambe predlagane priče. Naval obištnstva je bil velik, ker so ljudje čakali na Lombarjev proces.

Priča France Breškvar, posestnik in sosed Skalarjevih na Berinjeku, je izpovedal, da mu je pokojni Nace večkrat pravil, da se z ženo dobro razumela, toda njen oče in mati ga ne marata. Priča lovski čuvaj France Rozman je pojasnil, da je pred 4 leti dal staremu Skalarju pol grama strihlina, ker ga je prošil za zastropitev podgan. Predsednik: »Ali ne poznate predpisov o varovanju strupov?« Priča: »Mož je bil ugodna in zanesljiva oseba, zato sem mu zaupal. Vedel sem, da je strihlin hud strup.«

Priča obtoženica sestra 21 letna Marija Skalar je v živih primerih opisala domače družinske razmere, zlasti odnosaje med pokojnim zetom in starši. Nace in Ivanka sta se vedno dobro razumela, le enkrat sta se sprla zaradi dote 5000 Din. Predsednik: »Od kdaj je nastal prepir med starši in pokojnikom?« Priča: »Niso se več razumeli od tistega časa, ko je prišlo notarsko pismo, zato, ker ni bilo vse notri zapisano. Oče so se hudovali nad Nacetom, ker je dal na vinski sod tako pipo, da je bilo vino zaklenjeno. «Zakaj mi zaklepa vino, ta smrkovec?« so govorili. Oče so grozili, da ga bodo ustrelili. Imeli so spravljen revolver.«

Predsednik: »Kako je bilo usodni večer?« Priča: »Nisem bila doma. Po večerji so mi mati rekli: »Ta hudič se je prišel zopet kregat. Čez teden okrog hodi, v nedeljo pa se krega.« Predsednik: »Kaj je bilo potem, ko je Ignacij Sevsšek umrl?« Priča: »Oče so bili preplašeni in bledi. Nič mi niso povedali. Samo z Ivanka sta skrivaj govorila. Vprašala sem sestro in mi je povedala: »Oče so rekli: Jaz sem ga zastropil. Preden pridem pred sodišče, si bom življenje vzela.« Priča je dalje povedala, da ni bilo pri hiši žganja. Zganje je imel le obtoženik med. Sodnik g. Ivan Kraja: »Kdaj ste zvedeli, da je umrl?« Priča: »Sestra

Pepca in mati sta mi povedali. Vsi smo bili žalostni in smo jokali. Ivanka je omedlela in jokala: »Oj nesrečni kozarček!« Nadalje je priča povedala, kako je morala Ivanka skrivaj dajati svojemu možu priboljšek, kakor jajca, maslo in cvrtje. Nato je bilo dokazano postopano na konano.

Drž. tožilec g. Viljko Lavrenčak je uteemeljeval obtoženo in predlagal obsodbo obtoženke v smislu obtožnice.

Dr. Voršič kot zastopnik pisarne dr. Marko Natlačenca se je v imenu zasebnega udeleženca, pokojnikovega očeta Mihe Sevsška pridružil predlogu drž. tožilca in predložil zahtevke svojega klienta. Na stroških za pogreb in drugo zahteva 3178 Din, dalje razvoljavljenje med obtoženko in klientovim sinom sklenjene dedne pogodbe ter vrnitev sinu plačane dote v znesku 5000 Din.

Branilec dr. Vladimir Knaflič je v daljšem govoru utemeljeval oprostilno sodbo.

Po daljšem posvetovanju je bila objavljena sodba: Ivanka Sevsšek je kriva, da je 26. junija lani zavdala s trupom svojemu možu, zakrivila s tem zločinu po § 167-11 k. z. in se obsodi z uporabo § 71. kaz. zak. na 7 let robije, v plačilo odškodnine Mihi Sevsšku 2875 Din. Glode ostalih zahtevkov se zavrača na civ. pravdo pot.

V različnih navaja sodba, da je sodišče na podlagi vsega dokaznega gradiva in zasllišanja prič prepričan, da je glavni krivec in moralni povzročitelj smrti Ignacija Sevsška pokojni Skalar, je pa tudi Ivana Sevsšek po vseh okoliščinah toliko kriva, da je morala vedeti, da je primešan v žganje strup. To pojasnjuje ne samo izjava umrlega Ignacija Sevsška, temveč tudi ugotovljeni indici, osobito prvotno priznanje obtoženke. Za dokazano smatra sodišče, da sta se umrli in obtoženka spočetka dobro razumela, prišlo je do nesporazuma, ko je zahtevala denar od njega. Pokojni se je proti raznim ošabam izrazil, da mu na domu ni več obstajala, ker mu ne puste delati, ker mu ne privoščijo hrane, da se boji, da mu ne bi, posebne listo soboto, ko se je napolil zadnjikrat na ženin dom, ko je vzel seboj kosček kruha, stregli po življenju. Obtoženka in starši so gojili smrtno sovraštvo proti zetu.

Obtoženka je plakajoč sprejela sodbo na znanje. Njen branilec je prijavil revizijo. Državni tožilec se ni izjavil.

Šestletni otrok ustrelil svojo mater

Iz Splita poročajo o strašnem dogodku, ki se je preteklo nedeljo pripetil v vasi Stanković pri Orebiču. 6½ letni sin mesarja Jakova Krelića je z lovsko puško ustrelil svojo mater in to, kakor kažejo vse okoliščine, popolnoma hote. Dečko je na nepojasnjen način prišel do očetove lovške puške, ki je bila ostro nabita. Ko se je mati v nedeljo zvečer vrnila iz Orebiča, je odšla v svojo sobo, da se preobleče. Dečko je odprl vrata in iz daljave pet do šest metrov pomeril na mater ter sprožil. Strel je zadal nesrečno mater v glavo, tako da je bila na mestu mrtva. Po dejanju je mladi morilec mirno odšel v spodnje prostore hiše, kjer je babici hladnokrvno in brez vsakega znaka kesanja pripovedoval, kako je ustrelil mater.

Kako je moglo priti do tega strašnega dogodka, bo nekoliko jasno, če navedemo kot enega glavnih vzrokov pomanjkljivo vzgojo mladega morilca. V prvi vrsti je kriv oče, ki ga je vedno jemal s seboj, da je videl, kako je pobijal vole in kral prašiče. Vse to je v mlademu otroku zbudilo živalske instinkte. Tako je fantič pred dvema mesecema z nožem zaklal mačko. Razen tega je tudi njegov oče s svojo ženo zelo slabo ravnal, kar je tudi precej vplivalo na malega. Mladi morilec je pozneje hodil okrog po vasi in se hvalil, kako je dobro meril in kako izborno zadal. Ko so mater spuščali v grob, je oče dejal sinu, naj poklekne in prosí mater odpuščenja, toda otrok je dejal, da noče in je raje zbežal proč.

Koledar

Sobota, 18. svečana: Simeon, škof, mučenec; Flavijan.

Novi grobovi

† V Konjicah je pretekli torek umrla sestra rajnega knezoškofa Mihaela Napotnika Ana Napotnik. Rajna je bila zelo dolgo bolna. Imela je kostno jetiko. Bila je zadnja od sester in bratov rajnega škofa. Doživela je starost 74 let. — Naj v miru počiva!

Osebnosti

— Poroka. Danes se poročita v Ljubljani g. Franc Berlan, monopolni uradnik iz Ljubljane in gđ. Ivanka Feinc iz Zalne. Čestitamo!
— Promocija. Na univerzi Kralja Aleksandra I. promovira danes za doktorja prava, g. Mihael Potočnik z Dovjega. — Častitamo.

Brata je zadavil

Usoden spopad med bratoma pri Sv. Ani v Slov. goricah.

Maribor, 17. februarja.
Danes dopoldne se je javil na mariborskem sodišču 33letni sameki tesar Franc Šlebinger iz Bačkove pri Sv. Benediktu v Slov. goricah s strahotno samoobtožbo, da je umoril svojega brata. Po pripovedovanju sameobtoženca pred preiskovalnim sodnikom se je strahotno dejanje izvršilo nehoti pri Sv. Ani na Krembergu, žrtev pa je 25letni pekovski pomočnik Janez Šlebinger.

Franc Šlebinger je kupil od svojega brata drva, ki jih pa še ni dobil, šel je radi tega k Sv. Ani ter se sestal z bratom pri posestniku Milinariču. Tu je prišlo med obema do spora, ki se je stopnjevalo, ko je mlajši brat dejansko navahil na starejšega ter ga tepel s pestmi. Končno ga je podrl na tla ter ga suval ležečega s pestjo. V obrambi je segel Janez Šlebinger z roko bratu za vrat ter ga začel stiskati za grlo. Pri tem ga je brat zgrabil z zobmi za prste ter se zagrizel v živo. V bolečini je segel še z levico bratu za vrat ter ga stisnil z močjo, da bi si oprostil prste iz zobovja. Stisek pa je bil prehud ter je brzokone zdrobil Janezu Šlebingerju goltanec. Ko je Franc vstal, je ležal brat še vedno na tleh ter krčevito lovil skozi usta sapo. Franc pa se za to ni zmenil v misli, da mu itak ni nič hudega, pobral je svoje pokrivalo ter odšel od Milinariča proti domu. Naslednjega jutra pa je doznal za strahotno vest, da je obležal brat mrtev-zadavljen.

Ves zrušen je odšel v Maribor, kjer se je prijavil sodišču ter skesano priznal svoje nehotno dejanje.

Ostale vesti

— Smučarsko veselje v Kamniških planinah. Iz Kamnika poročajo: Oskrbnik z Menine planine nam javlja, da je na staro podlago do 50 cm padlo v soboto okrog 15 cm snega, ki se je v senčnih legah obdržal, tako da je smuka prav idealna. Tudi na najbolj prisojnih krajih sneg ni izgubil in je smuka prav dobra. Pot do koč je popolnoma kopna. Oskrbnik z Velike planine pa nam javlja, da je sneg po robeh spihan, v Tihni dolini pa je dovolj snega za ugodno smuko. Tudi na Kravcu bodo smučarji lahko zadovoljni. Glavna privlačnost planin v tem času pa je lepo sončno vreme, ki bo po vremenski napovedi trajalo še naprej in vabilo za nedeljo smučarje v planinski raj.

— Znižanje železniških tarif za smučarje. Za obiskovalce zimsko-sportnih krajev je že delj časa predmet ponovnih prošelj prizadetih interesov. V resnici ni prav umevno, zakaj bi se ugodnosti, ki veljajo za jezerska letovišča in kopališča (Bled, Bohinj) tudi po zimi, ne razširile na kraje, ki so postali in sicer po privatni inicijativi — postojanke zimskega sporta, tako n. pr. Rateče, Planica, Kranjska gora, Mojštrana, Pohorje. Prometno ministristvo naj bi to uvaževalo; promet bi gotovo še bolj narasel.

— Radio Ljubljana oddaja v nedeljo od 11 do 12 pod naslovom: Slovenska lahka glasba — Gregorčeve kompozicije. Izvaja del opernega orkestra.

— Zarimive šmarnice se nam obetajo za l. 1933: Marijina božja pota v Evropi. Spisal jih je g. svetnik Jos. Lavtizar. Vedejo po Sloveniji, na Hrvaško, v Italijo, Španijo, na Portugalsko, v Francijo, v Nemčijo, Avstrijo, na Češko, Poljsko, v Rusijo. Razen treh, je vsa ta božja pota pisatelj sam obiskal.

— Skakalne tekme preložene. Radi neugodnih snežnih razmer so preložene skakalne tekme, ki jih je za nedeljo, dne 19. t. m. organiziral mariborski smučarski klub. Pač pa ostane v veljavni polovična vožnja za čas od 18. do 28. t. m.

— Bolne žene dosežejo z rabo naravnih »Franz-Josef« grenčice neovirano, lagodno izpraznjenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef« vode tudi potom njihovih raziskovanj. — »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specer. trgovinah.

— Iščemo in oddajamo. Dan na dan dobivamo od siromnašnih staršev iz mesta in z dežele prošnje za namestitev ukaželnih dečkov za razne obrti. Za oddati imamo več vajencev in vajenk za trgovino, mehaniško stroko, krojaštvo, modistinje, brivnice, hotelirje, tesarstvo, kovaštvo itd. Za vse te poklice so nam zlasti dobrodošli šefi o. mojstri, ki bi sprejeli vajence z vso oskrbo. Nadalje pa iščemo vajence za pekovski in mearsko obrt. Starši, ki bi oddali vajence za ta dva poklica, naj se takoj javijo. Ponovno pa prošimo tudi mojstre za ostale poklice, da se nam javijo, kakor tudi vajence za katerikoli poklic. Prošimo, pišite na: Dobrodolno društvo »Varstvo«, Ljubljana, Tyrševa (Dunajska) cesta 17.

— Odšel je pred tremi dnevi neznanokam ugledni posestnik Ahae Rudolf iz Planinske vasi pri Trbovljah. V sredo okoli polдне so ga še videli ljudje in tudi z orožniki je bil tačas skupaj. Od tedaj pa domači ničesar ne morejo zvedeti o očetu, čeprav še orožništvo poizveduje o njem. Če bi bilo komu kaj znano, se naproša, da sporoči domačim v Planinsko vas pri Trbovljah.

— Mazaštvo še vedno svetuje. V vasi Ravni v bližini Bihča v Bosni je kmetu Iliji Simiču obolela žena. Poklical je vse vratečarje in mazače v okolici, pa mu je niso mogli ozdraviti. Nj pa hotel poklicati zdravnika, češ, da ne verjame v njihovo »švabeško« znanje. Nekega dne pa je slišal, da živi v vasi Bukovači star hodža, ki zna zdraviti ljudi od vseh bolezni. Stari Simič je prodal kravo pa hajd v Bukovačo. S hodžo sta se pogodila za 400 Din, da mu bo ozdravil ženo. S svojimi čudnimi

instrumenti je ugotovil po svoje diagnozo. Nato je raztopil avinec in ga vlij v vodo. V vodi se je prikazala čudna podoba volka. Hodža je dejal Simiču, da ima žena to bolezen od volka. Nato je hodža zavil ženin obraz z obkladkom, ki ga je namočil v svinčeni vodi, izmolil neko molitvico, vzel 400 Din in šel. Ker žena kljub temu ni ozdravela, je Simič prijavil hodžo zaradi mazaštva. Hodža se je zagovarjal, da je študiral svojo modrost 11 let v Egiptu. Vendar mu vse to ni nič pomagalo, obsojen je bil na denarno globo in bo moral plačati kmetu nazaj vse stroške, ki jih je imel z njim.

— »Kralj zrakac noče priznati. Akrobat Dragan Aleksič, ki so ga v Novem Sdu v eni preteklih noči zalotili pri vltomu, še sedaj noče ničesar priznati in trdi, da se imajo samo njemu zahvaliti, da je preprečil tatvino 13.000 Din. Se veđ, od polijeje je drzno zahteval, naj ga spuste na svobodo, ker bo sicer tožil državo za odškodnino. Vse to mu pa ni nič pomagalo. Predvčerajšnjim so ga stražniki, uklenjenega v verige izročili drž. pravdnistvu. Zanimivo je, da se Aleksič, ki je pri svojih produkcijah trgal precej debele verige, ni mogel osvoboditi mnogo tanjših policijskih verig, čeprav je to z vso silo poskušal.

— Za zvezno smuško prvenstvo na 30 km v Delnicah je dovoljena polovična vožnja z odlokom prometnega ministra MS Br. 2896 od 13. II. 1933. — Jugoslov. zimsko-sportna zveza.

— Jugoslovanska knjižarna priporoča za postno dobo cerkvenim zborom: Foerster A.: Lamentacije in Očitanja za mešani zbor, 8 Din; Foerster A.: 12 cerkvenih pesmi za mešani zbor, 12 Din; Foerster A.: Cantica sacra za mešani zbor, 30 Din; Hribar p. A.: Postaj in velikonočni napevi za mešani zbor. Partitura 30 Din; glasovi po 10 Din; Jobst A.: Pet posnih pesmi za mešani zbor, 20 Din; Kimovec dr. Franc: Rihar renatus, 21 pesmi našemu Gospodu za mešani zbor, Partitura 24 Din, glasovi po 8 Din; Premrl Stanko: Cerkevna ljudska pesmarica, partitura 50 Din, glasovi po 24 Din; Premrl Stanko: Cerkevni moški zbori, 40 Din; Sattner p. Hugolin: Golgota, 8 posnih pesmi za mešani zbor. Partitura 20 Din; glasovi po 3 Din; Sattner p.

Mariborske vesti:

Rdeči petelin na treh vrhih

V Slov. goricah požiga zlobna roka

Okolica Sv. Antona v Slov. goricah je bila te dni pozorišče cele vrste požarov, ki so povzročili nemalo ogorčenja in razburjenja med prebivalstvom, tem bolj, ker je očividno, da so bili podnetni od zločinskih roke. Rdeči petelin se je pojavil najprej na Krabonškem vrhu. Temna noč je bila, ko so šinili ognjeni zublji kvišku ter je plat zvona opozarjal ljudi na požar. Končaj pa so se jeli gasilci zbirati pri gordecem objektu, že se je posvetilo na Okostavskem vrhu. V plamenih je stalo poslopje istega posestnika, pri katerem je gorelo na Krabonškem vrhu. Sedaj je bilo očividno, da je na delu zločinska roka: ljudje, ki so prihiteli gasit, so preplašeni hiteli na svoje domove, boječ se, da tudi njih obišče požigalec ter jim zaneti strehe nad glavo. In kot da še ne bi bilo dovolj nesreče, se je še tretjič v isti noči zasvetilo nebo. In zopet je gorelo pri istem

Borba proti hripi

Togal tablete so uspešno sredstvo proti hripi in prehlajenju. Togal pripomore k izločevanju mokračne kisline. Togal tablete vzete v početnem stadiju obolenja, preprečijo razvijanje hripe. Več kot 6000 zdravniških ocen. Poizkus bo prepričal tudi Vas! V vseh apotekah. Sedaj samo: mala škatlica 21 Din, velika škatlica 45 Din. Odobreno MSPINZ br. 1378.

Hugolin: 8 posnih pesmi za mešani zbor. Partitura 20 Din, glasovi po 6 Din; Zeleznik M.: Dopolnjeno je 12 posnih pesmi za mešani zbor. Partitura 20 Din, glasovi po 3 Din.

— Opozorjamo na oglas naše domače tvrdike P. Magdič, ki ga objavimo v jutrišnji številki in v katerem tvrdka opozarja na razprodajo modnega in konfekcijskega blaga v Franciskanski ulici 1.

— Dražba nove hiše z dvodružinskim stanovanjem, pritliklinami in obširnimi vrtni (2000 kvadrat. metrov), oddaljena tri minute od žel. postaje Sava pri Litiji, se vrši dne 23. februarja 1933 ob 10 pri okrajnem sodišču v Litiji, v sobi št. 23. Izdražitelj plača delno tudi z hranilno knjižico.

— Korpulentni ljudje morejo s skrbno rabo naravnih »Franz-Josef« grenčice doseči izdatno izpraznjenje črev brez napora.

Hranilnica in pošojilnica v šmartnem pri Litiji

r. z. z. n. z., sprejema hranilne vloge in izplačuje na novo vložene takoj v vsakem znesku. Denar je pri njej naložen popolnoma varno, ker jamči zanj poleg rezerv dve hiši in nad 500 članov-posestnikov z vsem svojim premoženjem.

lastniku, kakor obakrat. Troje poslopjij je uničil požar v eni noči, v kratkih urah je izpuhtelo v zrak celo imetje pridnih ljudi, kar so si s trdom in znojem zgradili. In še pri sosedu je poskušala zlobna roka zanetiti, toda tu so pravočasno opazili nevarnost ter jo preprečili. Vsi požari v eni sami noči so dali povod za sum, da gre za očitno maščevanje ter so pokazali jasno sled. Orožniška preiskava, ki se je držala omejenega sledi, je vodila do aretacije osušenca.

In je ljudstvo še enkrat prestrašil požar, ki je izbruhnil v Andrejih. Okoli 2 popolnoči se je vnelo gospodarsko poslopje župana Jerneja Zimiča. Tudi tukaj je bil na delu zloben požigalec, ker se je vnelo poslopje čisto zadaj pri hlevu. S težavo so domači in sosedje oteli še ostala poslopja v bližini, da niso postala žrtev ognja.

Gojenke bodo predvajale igro »Skrivnostna slika« trojejanke s petjem in plesom, ki prikazuje razkošje in zanimivosti renesančne dobe

— Drevi premiera. Narodno gledališče uprizori drevi Lanžerjevo komedijo »Spreobrnitev Ferdinanda Pištore«. Delo se godi na praški mestni periferiji ter je lani bilo le parkrat uprizorjeno radi zaključka sezone. Režira J. Kovič, ki igra tudi glavno vlogo. V ostalih vlogah nastopajo: Zakrajškova, Kraljeva, Savinova, Starčeva, Založnikova ter P. Kovič, Medven, Furijan, Rasberger, Grom, Harastovič, Tovornik in Gorinšek.

— Glasbena Matica svojim prijateljem. Drevi bo v prostorih Narodnega doma družabni večer mariborske Glasbene Maticе. Od 20 do 21 koncert pevskega zbora, nato prsta zabava.

— Bela žena... Na Aleksandrovi cesti 25 je umrla v visoki starosti 70 let zasebnica gospa Marija Bidove. Bila je dobra in blaga žena. Pogreb se vrši danes dopoldne ob pol 4 iz mrtvašnice na franciskansko pokopališče na Pobrežju. Naj počiva v miru, zalujočim naše iskreno in globoko sožalje. — Od Sv. Ruperta v Slov. goricah je prispela vest, da je umrla tam vrla krščanska žena Barbara Ploj, rojena Šmigoc. Pokojnica je čakala izredno visoko starost 88 let. Bila je vzorna gospodinja in mati, ki je odgojila svojih 13 otrok v pravem krščanskem duhu. Pogreb se vrši danes dopoldne na farno pokopališče pri Sv. Rupertu. Svetila blagi pokojnici večna luč, preostalim svojim in sorodnikom naše sožalje.

— Avtobusna vožnja v Reko. Danes ob 14 postavi mestno avtobusno podjetje pred postajo na Glavnem trgu svoje avtobuse na razpolago izletnikom Pohorskega doma. Odhod iz Glavnega trga točno ob 14.15, drugi dan povratek ob 22 iz Radvanja od gostilne Pšunder. Vožnja v obe smeri 10 Din za osebo, plača se vnaprej pri odhodu iz Glavnega trga. Nadaljnja obvestila daje potni maršal ravnatelj Boltavzar.

— Davčne zadeve. Davčna uprava opozarja zavezanca, da je potekel skrajni rok za plačanje l. četrtletnega obroka za zgradarino, pridobitno, davek na poslovni promet, rentnino, družbeni davek in vojnično dne 15. februarja. Davčni zavezanec, ki so zaostali s plačilom teh davkov se opominjajo, da jih plačajo v 8 dneh. V nasprotnem slučaju grozi davčna uprava s prisilno izterjavo.

— Ribji trg je bil večeraj založen srednje in to samo z morskimi ribami iz Adrije. Bilo je 35 kg sardinic po 16 Din, 20 kg molov po 26, 15 kg borbonov po 22, 5 kg morskih rakov po 26 in 12 kg rib sv. Petra po 22 Din kilogram.

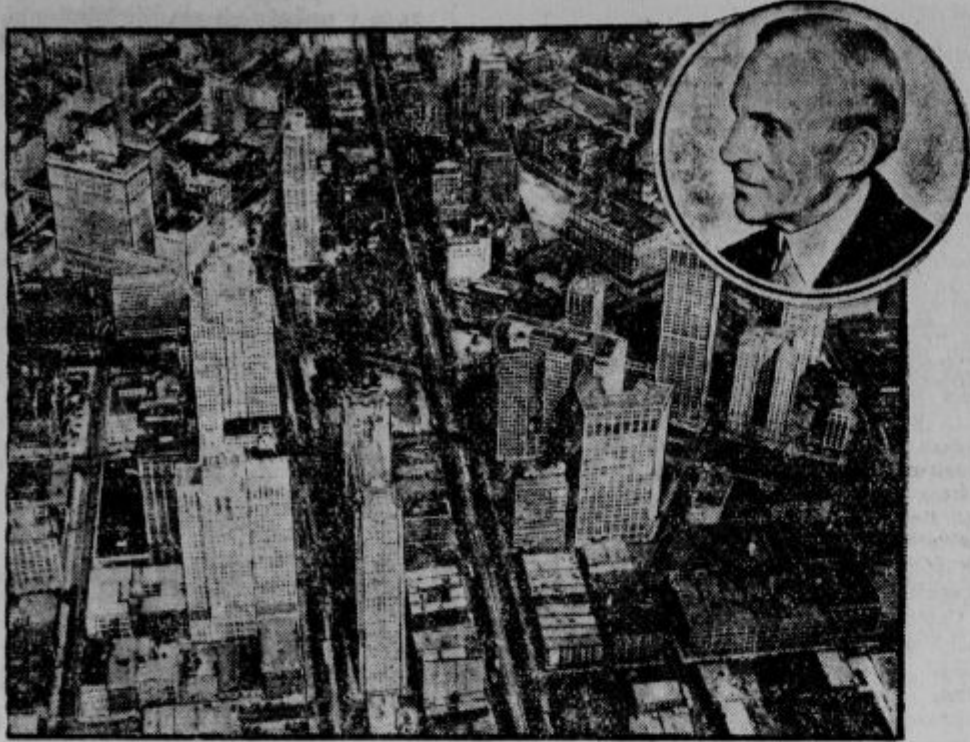
— Razkrinkani. Rokovnjačem v Slov. goricah, o katerih smo pisali preteklo soboto, so prišli orožniki že na sled. Njihovo glavno tožišče je bilo nekje okoli Ivanjskega vrha, ker je orožništvo tavn zasledilo največ ukradenih predmetov, ki so bili v zadnjem času pri raznih rokovnjaških pohodih nakradeni. Dosedaj je razkrinkanih že več zlikovcev. Enega so zasledili pri Sv. Jurju ob Ščavnici. Aretirali so ga na licu mesta ter ga odgnali na varno. Izpovedal je vse, kako so tatvine vršili in kdo je sodeloval v tej rokovnjaški tolpi. Upati je, da bo odselej prebivalstvo Slov. goric vsaj začasno imelo mir pred rokovnjaškimi zlikovci.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Sobota, 18. febr. ob 20: »SPREOBRNITEV FERDINANDA PIŠTORE.« Prvji v sezoni.
Nedelja, 19. febr. ob 15: »ŠVEJK« — drugi del.
Ob 20: »PRI BELEM KONJICKU«. — Znižane cene.

Zvezda Henryja Forda ugaša ...

Velikopotezna Fordova zasnova — Fordova tragika — Ford-socijalec

Detroit, najvažnejše michigansko mesto, ki se bohota z nebotičniki avtomobilskih koncernov. V krogu: Henry Ford, radi katerega so prišle banke v katastrofalen položaj. — Ameriška država Michigan, v kateri imajo svoje sedeže malone vsi pomembnejši ameriški avtomobilski koncerni, je morala naznaniti 8dnevni moratorij. Radj dokajšnje denarne vodilnosti Michigana pa so se močno zamajala tla vsem ameriškim bančnim zavodom.

Svet pozna Henryja Forda le kot avtomobilskega kralja, katerega brezprimerni dvig je bil pač znamenje gospodarskega razvoja v zadnjem desetletju. Mar gre zdaj njegova zvezda v zaton? Strma vzboklina njegovega dviganja se bo pač morala nekoč nakriviti v nasprotno stran. Gre le za vprašanje: ali bo ta obrat stari, sedemdesetletni Ford doživel? Zdi se, da ne bo njegovim belim lasem prizaneseno.

Da bo moral Fordov sistem nekoč tak konec doživeti, je bilo že v sami zamišljivi Fordovega načrta skrito kot usodna neizbežnost. Ford je namreč prišel do velike mieli, ko je imel v posesti še normalno delavnico, da mora postati avtomobil last vsakega človeštva ne le luksuzen predmet posameznih bogatcev. Za ta načrt je skoval sledeči ključ: treba je ustvariti ogromno število avtomobilov, a prodajati jih po nizki ceni. Kar bi si človek mogel le v snu predočiti, to je Ford urealnil. Iz njegove tovarne so vrelji avtomobili v bajno število, a sleherni serija je bila cenejša. Tako je Ford omogočil, da si je nabavil lasten avtomobil malone sleherni delavec. In da ima danes vsak četrty Američan svoj avtomobil, je vsekakor Fordovo delo.

Toda tu je stala meja. Da mora imeti sleherni ameriški družina svoj avtomobil, je postalo samo po sebi umevno, nekatere družine so jih imele tudi več, da, mnogo preveč za današnjo krizo. Potreba je bila povsem krita z ogromnim številom novih avtomobilov, ki so zmerom bolj rasi v Fordovih tovarnah. Stari avtomobili se niso popravljali, nova naročila so bila še zmerom ogromna, toda mogočno premajhna za Henryja Forda, ki je imel zgoraj omenjeno tovarniško metodo. Zakaj ta metoda z nizko ceno je stala ali padla z veliko razprodajo.

Iz Severne Amerike so si našli Fordovi avtomobili pot v Južno Ameriko, v Afriko, Azijo in Evropo, vendar tu ni našel Ford plodovitih tal. Evropa si je zavarovala svojo lastno industrijo z visoko uvozno carino, ostali kontinenti pa niso še toliko razviti, da bi potrebovali avtomobilov v večjem obsegu. In še nekaj je tu, na kar Ford ni računjal:

Na vseh izvenameriških ozemljih je avtomobil še zmerom samo luksuz in privilegij bogatcev. In ti denarneži niso tako odvisni od nizke cene avtomobilov kakor ameriški delavci, zato je izbira rabi mnogo dražji, a razkošnejši avtomobil, kot je Fordov ...

In v tem leži tragika Fordove velikopotezne zasnove in življenjskega ana, tem bolj, ker je prežala že od samega začetka na Fordovo delo. Bilo je le še vprašanje časa, kdaj nastopi katastrofa. Že nekaj let je Ford omejeval število produkcije. Saj so neštene ogromne garaže širom Amerike, ki sprejemajo dnevno na tisoče novih avtomobilov, naravnost zagačene. Naročil pa je zmerom manj. Fordovo podjetje bi pač moglo prenesti vse velike trasilaje, ta zavratna bojezen življenjskega dela velikega Amerikanca pa je neozdravljiva.

Fordov sen se je sesul. Misli je pač izdelovati toliko avtomobilov, da bi bilo preskrbljeno z njimi vse človeštvo — potem pa naj bi prevzelo novo ulogo letalo. Toda račun ni bil točen. Avto-

mobilska produkcija je blizu smrti in sicer ob času, ko letalo še ni neobhodno potrebno. Tu pač zija velika praznina med — včeraj in jutri.

★

Henry Ford se je rodil 30. julija 1863 v Greenfieldu v državi Michigan. Po končani ljudski šoli se je posvetil praktični strojni tehniki in najprej delal pri znanem Edisonu. Dolgoletni poskusi so privedli Forda k sestavi avtomobila, kateri mu je pa prinesel spoštka le zasmevanje. »Bedasti Ford« je bilo ime dolgemu suhljatemu možu, ki je zaman iskal po Detroitu denarnih ljudi, kateri bi mu pomagali ustanoviti avtomobilsko tovarnico. Končno pa se mu je le posrečilo, da je zbral najpotrebnejše.

Več let se je moralo mlado podjetje boriti, toda končno se je Fordu in njegovemu poslovne- mu vodji, poznejšemu senatorju Couzensu, vendar le posrečilo prepeljati tovarno v varne vode, ne da bi bilo treba sposojati si novega denarja ali stopati v nove bančne obveznosti. Nato pa se je začela zmogovita pot, kakor je zgodovina industrije ne pozna. S tem, da je Ford znižal ceno svojim avtomobilom, so bila naročila bajna. Kakor pa je Ford izstopil iz tehnično zgajene poti svojih visokih tovarišev, tako je hodil svoja pota tudi v socialnem vprašanju. Ta mož je imel pogum, da je v poslovni krizi zvišal plače svojim delavcem, hkrati pa znižal delovni čas, kar je bilo po mnenju ameriških industrijskih trustov nekaj nečuvnega.

Ford je postal največji avtomobilski fabrikant sveta in menda tudi najbogatejši človek Amerike, ki pa je ves svoj kapital vlagal nazaj v podjetje. Njegovi avtomobili so bili povsem le iz Fordovih tovarnen sestavljeni: saj ima ta avtomobilski kralj svoje rudokope, svoje železnice, svoje parnike, v Detroitu pa ima tudi ogromna zemljišča, kjer so preskrbljeni njegovi delavci za starost. Težko preizkušnjo je doživel Ford že leta 1927, ko je promet njegovih voz povsem zastal. Toda velike preureditve v tovarnah, ki so ga stale milijone, so delo za nekaj časa poživila, toda le mimogrede.

Trenutno pa je znan bančni krah v Michiganu, kjer je težko prizadetih nad 600 velikih bank. Guverner je namreč odredil osemdnevni moratorij radi plačilne nezmožnosti, v katero je padla mogočna Union Guardian Trust Cie v Detroitu. Večinski član ta banke pa je — Ford ... Fordu so bržkone bliža katastrofa, posebno, ker se bore proti njemu vse velike banke.

Shaw o razorožitvi

Bernard Shaw, ki je trenutno na potovanju okrog sveta, je prispel zdaj v Hongkong, kjer je prišel v stik z nekim angleškim časnikarjem pa se z njim razgovarjal o razorožitveni konferenci sledeče:

Narodj so končno vendarle prišli do te točke, da bodo priredili cenejše vojske. Gotov sem, da bo za vse ljudi veliko zadoščenje, če bodo vedeli, da ne bodo umrli v bodoči vojni od 16 colnih, marveč od 10 colnih granat ...

Prva originalna slika o veliki povodnji v kitajski provinci Kausu, katero je povzročila Rumena reka, ki je izstopila čez bragove in prekrila velik del provincije. Reka je zahtevala na tisoče mrtvih, desetina pa so bili strah.

Dr. Alojzij Rašin

prvi češkoslovaški finančnik

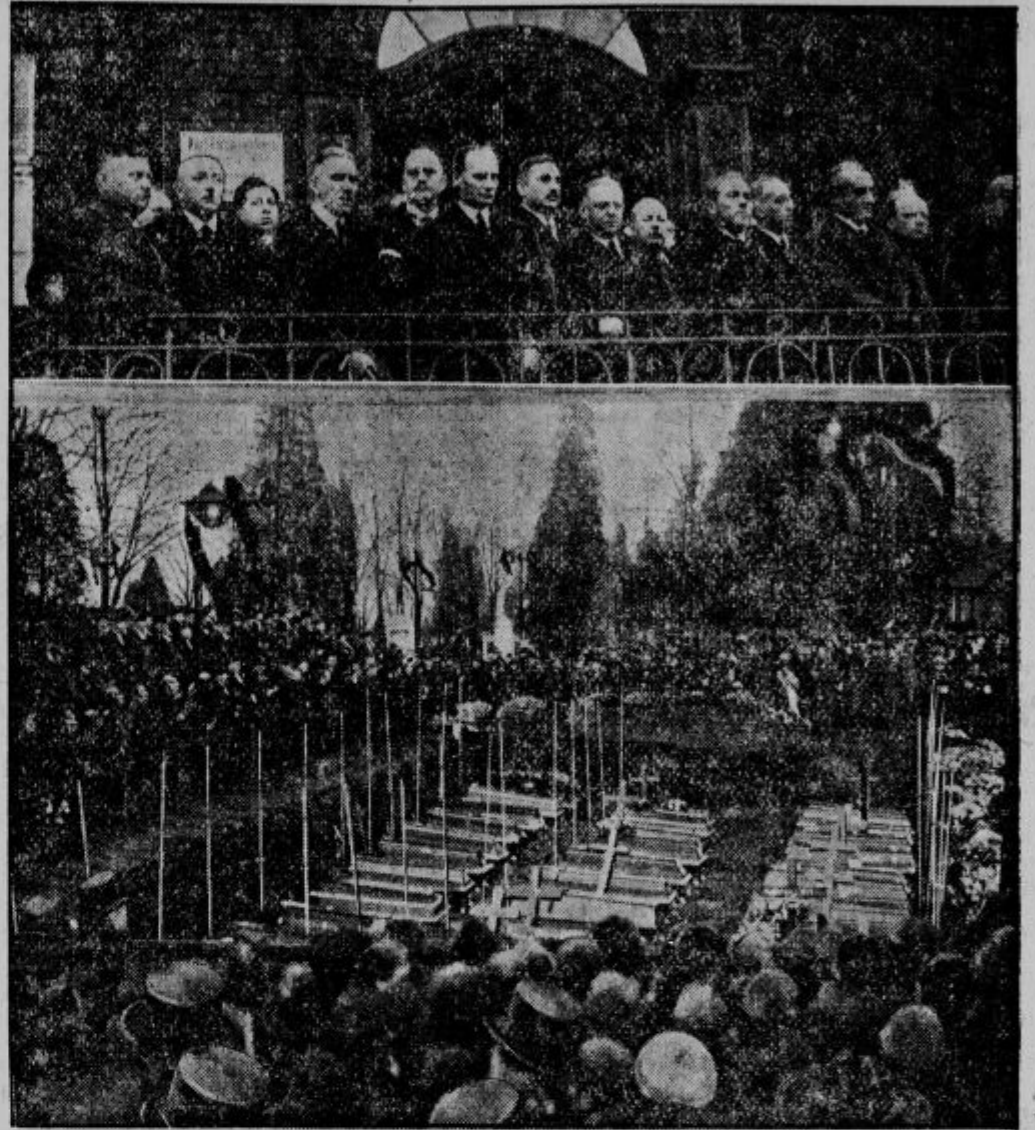
Danes obhaja Češkoslovaška republika desetletnico smrti svojega velikega sina, dr. Alojzija Rašina, ki je bil žrtev atentata mladega komuniste. Dr. Alojzij Rašin je bil prvi češkoslovaški finančni minister, ki je s svojo železno voljo, odločnostjo in bistroumnostjo postavil finančne temelje mladi češkoslovaški državi, in sicer v času, ko je bila še povsem navajena živeti z avstro-ogrskim denarjem. Rašin je postavil domačo valuto na trdna tla, s tem je kajpada osvobodil Češkoslovaško tudi v gospodarskem pogledu od Avstro-Ogrske. Takrat, ko je vsej Srednji Evropi in Nemčiji pretla inflacija, je Češkoslovaška že stala na trdnih nogah, tako da so jo vse okolne države zavidljivo motrile kot nekako čudo mlade, srečne moči.

Seveda je pri tem dokaj žrtvovalo češkoslovaško prebivalstvo, toda češkoslovaška krona je

ostala na višini nekdanje avstrijske.

Njegov bister razum je segal na vse strani, da bi še bolj dvignil ugled in finančno moč svoje mlade države: ogromni kapital je vložil v češkoslovaško narodno gospodarstvo, ki se je stotero rentiralo; s svojim investicijskim proračunom je postavil v ravnovesje normalni budget. Domačo industrijo in trgovstvo je povsem odtegnil iz odvisnosti dunajskih bank. Mnoge banke z repatriiranim kapitalom, ki so bile povsem vezane na industrijo na češkoslov. teritoriju, so morale prenesti svoje centre v Prago.

Dr. Alojzij Rašin je tako oplodil svojo državo, da je skoraj najdalj vzdržala borbo s svetovno gospodarsko krizo. Zdj se je seveda tudi njej dokaj zamajalo. Vendar temelji, ki jih je postavil prvi finančni minister, se ne bodo nikoli porušili.

Pokop neunkirchenskih žrtev. Zgoraj: oficijelni zastopniki države, od leve na desno: župan mesta Neunkirchen, poslanik Schubert, podkancler Papan, predsednik Saarske komisije Knox in državni delovni minister dr. Seldte. Spodaj: Zalne svečanosti ob skupnem grobu.

Atmosfera in notranjost Evrope v revoluciji

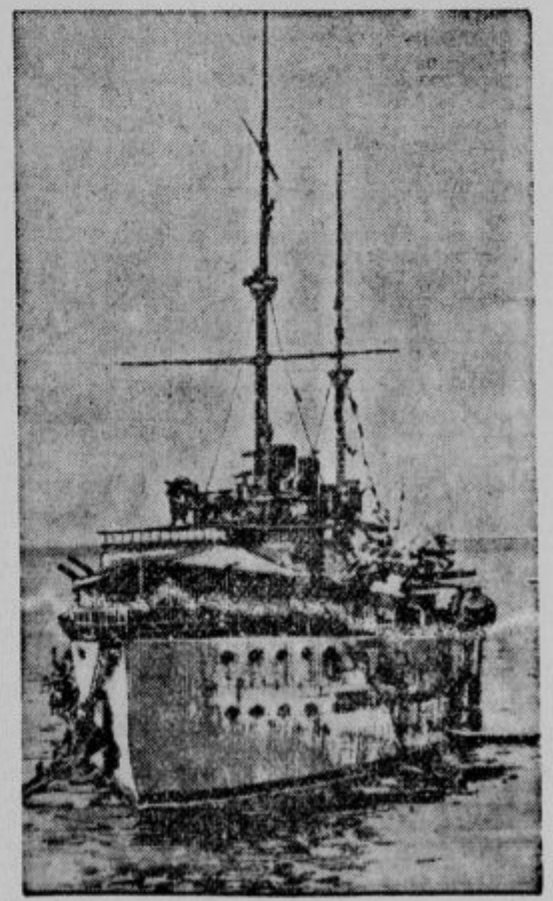
Že nekaj let sem opažamo, da z našo zemljo ni nekaj v redu. Ne le na evropskem zemeljskem površju marveč tudi v atmosferi in notranjosti zemlja se gode odločne spremembe. Velepomembni procesi fizikalne, meteorološke in geološke vrste so v teku. Meje med štirimi letnimi dobami, med pomladjo, poletjem, jesenjo in zimo, so se zadnja leta očividno spremenile. Visoko poletje ima že jesensko podobo, toplo vrame februarja pa da misliti na pomlad. Nenavadna negotovost evropskega podnebja spravlja klimatološke raziskovalce v precejšnjo zadrego, ker pač ne morejo dati zadovoljivih pojasnitev za ta čudoviti fenomen.

Nekateri iščejo vzroka tej meteorološki zagonetki v silni razširitvi radio-valov, ki baje vplivajo usodno na naše klimatične razmere. Stara hipoteza o sončnih pegah je tudi oživela. Ta pravi, da vplivajo na podnebne prilike pege, ki se v gotovih periodah pojavljajo na soncu.

Zanimivo pa je, da je podobna evropski klimatični spremembi tudi sprememba notranjščine evropskega kontinenta. Naravne katastrofe, v prvi vrsti potresi, ki so pustili evropsko celino tekom

zadnjega stoletja povsem v miru, so zadnje čase pri nas malone na dnevnem redu. Odmev potresa v Renskem območju se še ni izgubil, že se je ponovila podobna katastrofa na Grškem. Kmalu za tem so čutili prebivalci Koroške podobne tektonske pojave, zdaj pa je isto doživelo badensko ozemlje. Brez ozira na te pojave, ki so zahtevali mnogo človeških žrtev, ugotavljajo seizmografi, da se opaža v globokih zemeljskih plasteh evropskega kontinenta sveža tektonska dejavnost. Po strani svatovni vojni, po revolucijskem in političnem vrvenju po vojni je sledila strahotna gospodarska kriza. Zdj pa prihaja še kriza nature.

Ali se pa morda geologi vendarle motijo?

Brezlična slika križarke »Sedem provinc«, na katero je priletela ob znanem »lovu« bomba (desno) in ubila 12 upornikov, nakar se je ostala posadka podala nasledujočemu brodovju.

Einstein se bo vrnil

Kakor poročajo listi, se bo prof. Einstein znova vrnil v Nemčijo, in sicer sredi aprila. V Ameriki pa bo predaval vsako leto po pet mesecev.

Francoski zdravniki

Francoski senat je sprejel zakon, ki odloča o izvrševanju zdravniške prakse na Francoskem. Izrečno je poudarjeno, da imajo to pravico le oni zdravniki, ki so dosegli francosko diplomo ali pa imajo kako posebno dovoljenje. Pri poslednjem se misli zlasti na zdravnike onih držav, ki tovarinajo francoske zdravnike na svojem teritoriju.

Napoleonov kongres

To leto se vrši v Pragi Napoleonov kongres. Na ta kongres je prijavil svoj prihod tudi slavni ruski pisatelj Merežkovski, ki živi v Parizu. Tega namreč smatra evropski svet za najboljšega napoleonista; saj nam je med drugim znana njegova velika monografija o Napoleonu.

Rokopisi v izložbi

V Britanskem muzeju v Londonu so razstavljeni dve dui rokopisi nedavno umrlega romanopisca Johna Galsworthyja, v spomin na njegove velike stvaritve.

Taksiranje trg. zaključkov

Z ozirom na razna vprašanja sedaj finančno ministrstvo v »Službenih novinah« objavljaja pojasnilo glede taksiranja računov na podlagi določbe pete pripombe pri tarifni številki 12 taksne tarife zakona o taksah.

Iz pojasnila je razvidno, da se mora plačati taksa 1 Din samo v onih slučajih, ko dotični dokumenti vsebujejo ali se nanašajo na kakšen trgovski zaključek, torej na trgovsko pogodbo o kupoprodaji. Iz vsega nadalje sledi, da te takse ni treba plačati za navadna pisma in dopisnice, s katerimi stranke naročajo gotovo količino blaga določene kvalitete itd., ker ta pisma vsebujejo samo ponudbo za zaključek trgovskega posla. Tudi neobvezno dopisovanje, ki je predhodno trgovskemu zaključku, ni obvezno biti taksirano. Tudi se ne plačuje taksa za one dokumente, ki se izdajajo brez obveznosti (cenovnik, popis stroškov itd.).

Oblika trgovskega zaključka je za takšno dolžnost irelevantna, če se izdajo kopije naročilnice ali zaključnice, mora biti taksiran oni izvod, ki je namenjena za osebo, ki mora izvršiti v naši državi

naročilo, t. j. v slučaju recimo da trgovski potnik daje kopijo kupca, on izvod zadrži zase posodajalec, trdka prodajalec. Na vseh kopijah pa je treba označiti, kje je original s takšno znamko.

Pravica države na omenjeno takso nastaja tistega dne, ko se izgotovi v mejah naše države tak dokument o trgovskem zaključku, pri prihodu naročilnice iz inozemstva pa ob prestopu državne meje.

Predmetno takso 1 Din morajo plačati solidarno izdajatelj dokumenta in njegov prejemnik. Če prihaja naročilnica ali zaključnica iz inozemstva, mora takso naravno plačati samo prejemnik, če pa je prejemnik v inozemstvu, tedaj mora biti taksirana kopija, ki ostane pri izdajatelju naročilnice ali zaključnice v mejah naše države.

Kolek se uniči ali z napisom nad njim ali pa s preštempiranjem deloma kolka deloma čistega papirja.

Kazenska taksa znaša najmanj 30 Din in jo plača lastnik dokumenta.

Bilanca Kreditega zavoda

Včeraj, dne 17. februarja se je vršila bilančna seja Kreditega zavoda za trgovino in industrijo v Ljubljani. Dobička izkazuje zavod 2.325.795,50 Din proti 2.646.160,84 Din v letu 1931. (brez prenosa iz prejšnjih let). Sklenilo se je predlagati občnemu zboru, da se izplača 9% dividenda (za leto 1931. se je plačala 10% dividenda). Rezervni fond se dotira z 900.000 Din, penzijski fond pa z 100.000 Din. Bilanca per 31. decembra 1932 nam prikazuje sledeče številke: Aktiva: Blagajna 10.486.063,17 Din, menice 43.827.964,05, vrednostni papirji 15.493.170,90, konzorc. računi 9.145.409,54, debitorji: vista naložbe 6.458.488,56, dolžniki 186.398.120,71, 191.856.609,27, report 20.370.312,88, inventar 1.—, realitete 825.856,25, (Garancija 12.292.994.—), skupno 291.955.408,05 Din. — Pasiva: Glavnica 12.500.000.— Din, rezervni fond: redni 1.250.000.—, izredni 7.800.000.— za dubiozne terjatve 4.000.000.—, szijski 3.750.000.—, 16.800.000.—, trzate 783.479,38, vlozne knjizice 58.883.67,02, kreditorji 200.132.520,41, nedvigljene dividenda 750.—, dobiček: penos iz leta 1931. 529.295,74, za leto 1932. 2.325.795,50, 2.955.091,24, (garancije 12.292.994.—), skupaj 291.955.408,05 Din.

Gospodarska literatura

Časopis za racionalizacijo, organizacijo gospodarstva in dela. V Zagrebu (tisk konkurne mase Jugostampe) je začel izhajati pod gornjim naslovom nov mesecnik, ki ga ureja Milan Danič, organizator. Posamezna številka stane 15 Din, letno pa 140 Din.

Finančni letopis »Mercur«. Prejeli smo 71. letnik (za 1933) finančnega letopisa »Mercur«, ki ga izdaja dunajska »Mercur-Bank«. Letopis prinaša avtentična poročila o zvebanjih ter sezname restant. Vsebovane so avstrijske in inozemske srečke, železniške in industrijske delnice ter obligacije, zastavni listi itd.

Naš izvoz perutnine. Kakor smo zvedeli z Raketa, je bilo od 9. t. m. na obmejni postaji v Prestranku zavrnjenih 24 vagonov perutnine, namenjene za izvoz. Od teh stoji samo v Raketu sedaj 14 vagonov žive perutnine. Zavrnjeni so bili radi tega, ker se certifikati, izdani od veterinarjev na nakladalnih postaji, niso strinjali s faktičnim stanjem ob prestopu meje. Če pa je odrejen bakteriološki pregled, je treba čakati prav dolgo nanj, med tem ne gre blago niti naprej niti nazaj. S tem nastaja našim izvoznikom velika škoda in prav bi bilo, da bi se to zanimalo tudi kmetijsko ministrstvo ter interveniralo pri pristojnih mestih v Belgradu, da se razmere izpremenijo.

Oredni odbor jugoslovanske lesne industrije je imel ta teden sejo v Zagrebu. Med drugimi je bil zastopan tudi lesni odsek Zveze industrijev. Na seji so bila izbrano obravnavana vsa vprašanja izvoza lesa in delo stalnega odbora na Dunaju. Organizacije, ki so včlanjene v oredni odbor, so pripravljene v času, ako se uredni odbor na dunajskem stalnem odboru mednarodnem sporazum vseh evropskih držav brez razlike glede izvoza lesa, sprejeti vse one omejitve, ki bi jih doletela ta mednarodni sporazum, za obvezne tako zase kot za svoje člane.

Borza

Dne 17. februarja 1933.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali neizpremenjeni tečaj Bruslja in Curiha. Učvrstil se je Pariz, dočim so vse ostale devize bile slabše. Najzastavljene je popustil tečaj Newyorka, kar je v zvezi z zaporo bank v državi Michigan, ki ima velike posledice.

Avstrijski šiling je notiral na ljubljanski borzi 9—9,30, na zagrebški pa 9—9,10, zaključnih je bilo 20.000 šil. po 9 in 9,05. Grški boni so notirali 84—87.

Ljubljana. Amsterdam 2308,18—2314,54, Berlin 1363,47—1374,27, Bruselj 800,79—804,73, Curih 1108,95—1113,85, London 196,75—198,35, Newyork 8705,47—8739,73, Pariz 225,32—226,44, Praga 169,67—170,58, Trst 292,35—294,75.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 53.513 Din.

Curih. Pariz 20,325, London 17,76, Newyork 616,50, Bruselj 72,275, Milan 26,42, Madrid 42,725, Amsterdam 207,95, Berlin 123,25, Dunaj 73,18 (60,10), Stockholm 94,10, Oslo 91, Kopenhagen 79,20, Sofija 3,75, Praga 15,31, Varšava 57,90, Ate-ne 2,96, Carigrad 2,45, Bukarešta 3,06.

Vrednotni papirji

Tudi danes je bila tendenca za vojno škodo elabesha, vendar je proti koncu sestanka nastopil preokret na bolje. Promet je bil v Zagrebu prav znaten, saj je znašal 1500 kom. V ostalem ni bilo znanih izprememb. Poleg vojne škode je bilo v Zagrebu zaključnih še begl. obveznic za 50.000 nominala.

Ljubljana. 7% inv. pos. 44—48, vojna škoda 200—202, 8% Bler. pos. 39—41, 7% Bler. pos. 36,50—38, Trboveljska 145—150.

Zagreb. Drž. papirji: 7% invest. pos. 44—45, agrarji 23—24, vojna škoda 199—200 (198, 200), 2. 202 bl. 3. 195—200, 6% begl. obv. 31,50—32 (32), 8% Bler. pos. 39—41, 7% Bler. pos. 36,50—38, 7% pos. DHB 41—44, — Dalnice: Narodna banka 3500—4100, Priv. agr. banka 221—223, Se-berana Osjek 135—150, Impex 50 den., Trboveljska 145 den.

Belgrad. Narodna banka 4100 bl., Priv. agr. banka 222—223 (222, 221), 7% invest. pos. 44—45 (44,50), agrarji 24—25,50 (25,50), vojna škoda 197,50—198 (197, 200), 2. 192—198 (192, 192,50), 8% begl. obv. 31,25—31,75 (31,75, 31), 7% pos. DHB 42,50—42,75.

Dunaj. Podon.-savska-jadrana. 68, Aussiger Chemische 126,50, Alpine 12, Trboveljska 18,12, Leykam 1,10, Rima Murany 17,90.

Žitni trg

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Novi Sad, srbač., gorbač., bač. potiska, srem. 227,50—230, bač. okol. Sombor, gorban. 225—227,50, južban. 222,50—225. Ostalo neizpremenjeno. Tendanca vzdržana. Promet: 43 vagonov.

Sombor. Pšenica bač. okol. Sombor 225—230, gorbač. 227,50—232,50, srem., slav., ban. 222,50—227,50, bač. potiska 230—235, ban. potiska 227,50—232,50, moka bač., ban. Og. Ogg 355—375, 2. 335—355, 5. 315—330, 6. 290—300, 7. 200—210, 8. 95—100, otrobi bač. pšenični 70—75. Ostalo neizpremenjeno. Tendanca neizpremenjena. Promet: 45 vagonov.

Budimpešta. Tendanca za koruzo stalna, ostala prijazna. Promet srednji. Pšenica marec 13,85—13,99, zaklj. 88—90, maj 13,98—14,11, zaklj. 14,10—14,12, rž marec 6,85—6,96, zaklj. 6,96—6,97, maj 7,82—7,40, zaklj. 7,42—7,43, Koruza maj 7,45—7,52, zaklj. 7,46—7,48, julij 7,80, zaklj. 7,84—7,85.

Št. Vid nad Ljubljano

Podporne nakaznice. Vincencijeva konferenca v Št. Vidu nad Ljubljano je uvedla za šentiviško občino podporne nakaznice, kakor jih imajo v Ljubljani in drugod. Z njimi naj bi se obdarovali siromaki, ki hodijo od hiše do hiše, namesto z denarjem. Vsaka nakaznica ima vrednost 25 par in se dobe v blokkih po najmanj 20 komadov. Kdor se hoče posluževati teh nakaznic, naj jih kupi pri tajniku Vincencijeve konference ali pa v trafiki gđe. Ivane Zakotnik. Blok z 20 nakaznicami velja 5 Din. Če daš siromaku tako nakaznico, je prav toliko, kakor če bi mu daroval 25 par v gotovini. Vincencijeva konferenca pravi vse trgovce, peke in druge, naj sprejemajo te nakaznice kakor gotovino ter dajo zanje potrebna živila. Nujno pa prosimo, naj nihče ne da za te nakaznice opojnih pijač, ker nihče ne podpira siromakov zato, da bi njegovo podporo zapili. Vincencijeva konferenca ho vsem, ki ji bodo predložili naše izkaznice, izplačala v gotovini toliko, kolikor bodo dotične nakaznice vredne. Da bo vsak ločil naše nakaznice od drugih, naznanjamo, da ima vsaka naša nakaznica na zadnji strani žig »Vincencijeva konferenca Št. Vid nad Ljubljano«. Prosimo nujno, dajajte prosjakom na mesto denarja le naše nakaznice!

Mozelj

Dražba lova v naših loviščih bo 17. t. m. Čuje se, da je več interesov, kar ni čudno, saj so naša lovišča polna najrazličnejših živali, posebno ob trdi zimi je v njih mnogo divjih prašičev. Da bi le novi zakupnik ne imel samo grabelji!

Kupci za kože divjačine se oglašajo. Polhove plačujejo od 25 do 50 par kos. Znatnejše je povpraševanje po kožah lisic, katerih je v primeri z drugimi leti valed tople zime zelo malo.

Krasni so bili nekateri dnevi preteklega tedna. Na meji občine, ob reki Kolpi so zacvetle prve pomladanske cvetice (204 m nadmorske višine). Tudi so v nekaterih krajih grabili listje. Sedaj se je zima zopet povrnila.

Naznanila

Šišensko prosvetno društvo priredi v nedeljo ob 20 v samostanski dvorani, veseloigro »Pri bellem konjickuc. Igra je zanimiva po veselih dotvilih. Opozarjamo p. n. občinstvo, da si preskrbi pravočasno vstopnico, ker vlada za igro veliko zanimanje. — V ponedeljek nas bo pa g. Vinko Zor popeljal na izlet v Dolomite.

Prosvetno društvo Trnovo v Ljubljani ponovi v nedeljo, 19. febr. ob 8 zvečer na društvenem odru v Karunovi ulici 14 izvorno spevoigro »Kovačev študent«. Vstopnice se dobe v predprodaji v nedeljo od 10—12 v domu. Cene so primerno znižane.

Esperantski tečaj po zabavni Če-metodi brez knjig se bo vršil v šoli pri Sv. Jakobu v Ljubljani. Začetek v ponedeljek, 20. t. m. ob pol 20. Poučuje diplomirani učitelj.

Krajevni odbor Rdečega križa na Vienu priredi v nedeljo, 19. t. m. zimski dan Rdečega križa. Osnovna in meščanska šola na Vienu bosta priredili v ta namen popoldne ob 4 akademijo v šolski telovadnici. Zvečer ob 8 pa bo akademija v prosvetnem domu na Glincah. Na sporedu so pesmi, deklamacije in igrice »Kjer ljubezen tam Bog«. Vstopnina 3 Din za osebo. Po sporedu godba in prosta zabava.

Podružnica Sadržskega in vrnarskega društva Ljubljana — severni del ima občni zbor 19. febr. ob pol 10 popoldne v gostilni Kačič. Po občnem zboru predavanje o ureditvi domačega vrta. Vabljeni vsi člani, pa tudi vsi prijatelji lepega vrta. Griže. Tukajšnje pevsko društvo pripravlja za nedeljo, dne 26. t. m. znano ljudsko igro: »Carski sel.« (Avtor g. Iv. Redenšek, Domžale.)

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE

DRAMA

Začetek ob 20

Sobota, 18. febr.: VODA. Red A. Nedelja, 19. februarja: Ob 15 PASTIR PETER IN KRALJ BRILJANTIN. Mladinska igra. Premijera. Izven. Ob 20: DOPUST NA FRANCOSKEM. Izven. Znižane cene.

OPERA

Začetek ob 20

Sobota, 18. febr.: VIKTORIJA IN NJEN HUZAR. Izven. Globoko znižane cene. Nedelja, 19. febr.: ob 15: NIZAVA. Gostuje gđna. Milena Verbičeva. Izven. Znižane cene. Ob 20: BALETNI VEČER Pia in Pino Mlakar ter ansambel.

Epidemija škrlatinke v Kočevju

Dva slovenski žrtvi

Kočevje, 15. febr.

V našem mestu se je še pred 14 dnevi pojavila škrlatinka, ki je začela ogražati življenje kočevskih otrok. Škrlatinka se je pojavila hkrati v več družinah. Med prvimi je bila prizadeta družina kočevskega sodnika g. Jožeta Arkota, kjer so oboli kar trije člani: dva otroka in nazadnje še gospa Arkova. Od teh dveh otrok je umrla komaj 18 mesecev stara hčerka, sinčka in bolno mater pa so odpravili še pravočasno z rešilnim avtomobilom v ljubljansko bolnišnico, kjer se še danes zdravi. Skoraj enako težko je zadela škrlatinka tudi družino kočevskega trgovca g. Leona Loya. Na škrlatinke je namreč oboliel mali dveletni Leon, ki so ga nemudoma prepeljali v Ljubljano, vendar prepozno. Škrlatinka se je pojavila tudi v drugih družinah, vendar ni bilo dosedaj še resnih obolenj. Oba smrtna slučaja sta vzbudila v mestu veliko sočutja, pri starih pa grozen strah, da ne postanejo tudi njihovi otroci žrtve te strašne zavratne otroške bolezni. Zdravniška oblast je izdala radi teh okuženih potrebne in stroje odredbe. Gostilničar g. G. Verderber in trgovec g. Leon Loy sta morala zapreti svoje prostore, dokler jim zdravstvena oblast zopet ne dovoli odprti. Vodstvo tukajšnjih osnovnih šol je v smislu določil zdravstvenih oblasti zaprlo šole in prenehalo z vsakim poukom.

Zadnja vremenska sprememba je prinesla tudi mnogo obolenj na hripi in influenci pri odraslih, vendar ni bilo dosedaj še hujših slučajev, ker se vsakdo varuje, kakor ve in zna. Temperatura je zelo nizka in je znašala v sredo zjutraj — 13° C.

Ptuj

Ptujski gostilničarji so imeli v četrtek 16. t. m. v prostorih hotela Osterberger svoj redni obč. zbor. Po poročilih načelnika in tajnika je zbor obravnaval o računskem zaključku za leto 1932. in o proračunu za tekoče leto. Kakor je posneti iz poročila, znaša združeno premoženje 34.805 Din. Članarina se določila na 45 Din letno. Zadruga s 206 člani pristopi kot članica k novi ustanovljeni zvezi gostilničarskih podjetij za Dravsko banovino v Ljubljani. Zboru je prisostvoval tudi zvezni tajnik Peteln, ki je obirno poročal o hibah trošarinskega zakona ter tolmačil določila novega obrtnega zakona. Novi trošarinski zakon je hudo udarec za gostilničarsko obrt, povzročil je pijančevanje po zakonih točilnicah ter prinaša samo nesrečo med ljudstvo. Poudarjal je nujno potrebo novelizacije zakona, da se popravijo vsaj deloma njegove slabše strani. Kako škodo je imela gostilničarska obrt, dokazuje dejstvo, da je bilo preteko leto samo v Ptujju in okolici nad 70 vinočelov, ki so vsi prav lepo uspevali. Pri volitvah je bil izvoljen po večini dosedanjí odbor z dosedanjim načelnikom Francem Mahoričem.

Nočno lekarniško službo od 18. do 25. t. m. ima lekarna Pri zamoru, magister Molitor. O vlonileh v Predujemno društvo, o katerih smo poročali, ni ne duha ne sluha. Policia je našla na dvorišču sledove ter jih je izrezala, da ohrani tako vsaj neko osnovo za pregon zlikovcev. Stopinje izkazuje široke in velike čevlje, ki so jih nosili storilci.

Trbovlje

Umrli je Malgaj Andrej, gostilničar in kovački mojster v Gaberskem, star 61 let. — Za hripo je pa umrl rudar Keše Ivan, star 56 let; za vodenico je umrl Lisec Maks, občinski revež, star 85 let. — Pljučnica je vzela življenje dobri materi Frančiški Renko, roj. Tomše. Rajni naj počivajo v miru, preostalam pa naše iskreno sožalje.

Nove poroke. — Ti-le pari so se zadnji čas poročili: Hančič Franc, rudar, z Lanovšek Frido; Potisek Ciril, rudar, s Tomšič Zofijo; Kožar Avgust, rudar, s Flaša Jožefo; Kisek Ivan, rudar, z Rotar Alojzijo; Belinc Karol, rud. električar s Keraš Angelo; Simeršek Franc, posestnik, s Čebin Pavlo; Kovač Alojz, rud. ključavničar, s Pajer Leopoldo; Sirc Ivan, trgovec iz Kranja z Božič Marijo, hčerko gostilničarja in mesarja in Štureka Stanko, rudar, s Sternjak Hildo. — Vsem želimo obilo sreče!

Vodac, veselo komedijo v treh dejanjih igrajo jutri — v nedeljo popoldne v Društvenem domu.

Slovenske gorice

Sv. Anton. Bela žena je začela kositi v zadnjem času. . . Skoro ni dneva, da ne bi imeli mljča. Dne 11. t. m. smo spremljali na posjedaji poti kar dve blagi ženi iz Čagone, eno pa prejšnji dan, tudi iz Čagone. Naj jim sveti večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje! — Pa tudi nekaj veselih novic imamo. Gostije! Številni ženini in neveste so najbrže hoteli popraviti lanskoletno zamudo, ker so v letošnjem predpustu že dosegli število lanskoletnih porok. Vsem skupaj obilo sreče!

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Sobota, 18. febr.: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče — 17.30 Salonski kvintet (program po željah poslušalcev) — 18.30 Angleščina (ga. Orthaber) — 19.00 Borze dela in skrb za brezposelne — 19.30 Iz zgodovine filozofije (dr. Veber) — 20.00 Prenos Tatjaninega večera iz Kazine — 22.00 Čas, poročila — 22.15 Salonski kvintet (plesna glasba).

Nedelja, 19. febr.: 7.30 Konjereja (dr. Veber); 8.00 Navetki za kmetovalce — 8.15 Gimnastika (M. Dobovšek) — 8.45 Poročila — 9.00 Versko predavanje — 9.30 Prenos cerkvene glasbe iz št. peterske cerkve — 10.00 O elektriki (dr. M. Vidmar) — 10.30 Reklama pri nas in drugod — 11.00 Ura slovenske lahke glasbe Janka Gregorca — 12.00 Čas, poročila, plošče — 15.00 Zlata Praga (Ivan Martelanc) — 15.30 Tamburaški sekstet — 16.15 Ljudska igra »Utopljenec« (Nestroy), igra Ljudski oder — 20.00 Koncert orkestra »Triglave« — 21.50 Slovenski vokalni kvintet — 22.15 Čas, poročila, plošče (plesna glasba).

Drugi programi:

Nedelja, 19. februarja:

Zagreb: 20.00 Lahka glasba — Milano 21.00 Operni prenos — Barcelona: 17.30 Operni prenos 2.45 Večerni koncert — London: 22.05 XIV. nedeljski orkestralni koncert — Stuttgart: 20.05 Komorni orkester — Toulouse: 20.30 Valček večer 0.05 Simfonična glasba — Bukarešt: 20.00 Operetni večer — Suisse Romande: 20.00 Koncert švicarske filharmonije — Belgrad: 20.10 Violiński koncert Rim: 20.45 Violiński koncert — Beromünster 20.40 Nepoznati večglasni Brahms-ovi spevi — 21.40 Operna glasba — Dunaj: 21.20 Zabavna glasba — Budapest: 19.45 Poljudne ogrske pesmi — Varšava: 20.00 Večerni koncert — 21.20 Pianinski koncert.

Sport

VREMENSKO POROČILO JZSS

s dne 17. febr. 1933.

Slatne-Planica. Temperatura —12°, vreme jasno, veter zapadni, 50 cm snega na podlagi, sneg suh pršič, izgledi za nedeljo in smuške ture prav dobri.

Kranjska gora. Temperatura —12°, vreme jasno, 3—30 cm pršiča.

Bled. Temperatura —10°, jasno, 10 cm sneža, 20 cm ledu.

Bohinj. Temperatura —10°, jasno, 25 cm sneža. Planina na Kraju v nedeljo odprta.

Pohorje: Mariborska kota. Temperatura —11°, brez oblakov, mirno, 5—15 cm pršiča.

Klopih vrh. Temperatura —10°, brez oblakov, mirno, pršiča 10—20 cm.

Senj dom. Temperatura —13°, brez oblakov, mirno, pršiča 10—30 cm.

Rimski vrelce. Temperatura —12°, brez oblakov, mirno, pršiča 10—20 cm.

Mojstrana. Temperatura —3°, jasno, 20 cm snega na podlagi, izgledi za nedeljo prav dobri. Izgledi za smuške ture v okolici odlični. V Krmí koča v soboto in nedeljo oskrbovana, istotako je na Stančičevi koči Lojze Rekar v soboto in nedeljo. Sneg na Triglavu izobren. Hrano naj vsak prinese.

Jezerško. Jasno, hladno. Na planini Ancl na stari podlagi novo zapadli pršič. Smuka prav dobra.

Mrzlice. Temperatura —4°, vreme jasno, 10—15 cm snega, v senci suh pršič, izgledi za nedeljo dobri.

Mrzlj Studence. Temperatura —15°, 80 cm snega, smuka idealna.

Kofee. Temperatura —8°, sneg mestoma spihan, na planini Pungart prav dober.

Jezerško. Radi ugodne smuke na Jezerškem bo zopet vozil v nedeljo, dne 19. t. m. smučarski autobus iz Kranja in sicer po dohodu jutranjega vlaka ob 8.15. Vračal pa se bo kot po navadi ob 6 zvečer od Stularja na večerni vlak. Cena vožnji iz Kranja na Jezerško in nazaj 30 Din za osebo.

URUGUAY-ARGENTINIJA 2:1

Uruguayci so se po dolgem času spoprijeli v Montevideo z argentinskimi profesionalci, katere so po teki borbi in še celo neupravičeno premagali z 2:1. Kajti drugi gol za Uruguay je bil namreč napravljen z roko njihovega napadalca, kakor vsi gledalci — kakor pravi poročilo — videli, le sodnik je to sprejel. Moštvo olimpijskega prvaka je dokaj oslabiljeno, ker so skoraj vsi boljši igralci odšli k argentinskim profesionalcem, deloma pa v Italijo.

Gledalcev je bilo 54.000, med temi 9000 dam, kar je tudi za ameriške razmere rekord. Sploh je bilo vse razpročano, le igra je bila bolj revna, tako, da publika ni videla tega, kar je pričakovala. Poleg tega je pa to srečanje sicer dobre sportne odnošaje omenjenih reprezentanc tako pokvarilo, da si v doglednem času ne bosta stali nasproti.

PRI MEDNARODNIH SMUSKIH SKOKIH V INNSBRUCKU

so bili doseženi sijajni uspehi, pa tudi padcev in poškodb je bilo precej. Izmed 85 tekmovalcev jih je izvedlo skok s padcem nič manj kot 35 ekakadev. Rešilni voz je imel precej posla, najtežje poškodbe pa je dobil švicar Lassueur. Tudi naša znanca, Čehoslovaka Šimunec in Čilka sta jo izkupilja, vendar sta njuni poškodbi manjšega značaja. Bile pa so dosežene bajne dolžine, zlasti od Norvežanov, ki so skakali izven konkurence. Birger Ruud je skočil celo 82 m! Sicer tudi s padcem, vendar je to uspeh, katerega pred leti največji optimisti ne bi pričakovali. Tudi njegov rojak Strnneen se je pogнал na 81 m, seveda s padcem, ker ga je zračni pritisk enostavno odtrgal.

Rekord na tej skakalnici je postavil Sigmund Ruud, ki je skočil brez padca 75 m. Dosedanji rekord je držal njegov brat Birger s 74,5 m.

Za zak

MALI OGLASI

V malih oglasih valja vsaka beseda. Dva 1.—; ženski oglas 2.—. Najmanjši znesek za mali oglas 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računata enokolonska, 3 mm visoka poltarna vrstica po dva 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Prodajalka
išče službe v trgovini. Nastop s 15. marcem ali s 1. aprilom. Naslov v upr. »Slov.« pod št. 1652.

2000 Din nagrade
dam tistemu, ki mi pre- skrbí službo trgovskega potnika ali skladišnika in to le pri večjem podjetju. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1733. (a)

Službodobne

Kmečkega fant
ki zna opravljati vsa kmečka dela, sprejemem. Plača po dogovoru. — Jakob Jesih, Rudnik pri Ljubljani. (b)

Vajenci

Kot trgovski vajenec
bi vstopil k trgovcu v mesto ali na deželi absolutno kmetijske šole, zmožen tudi nemščine. Cenj. ponudbe na naslov: S. Knaus, Srednja vas 26, p. Draga. (v)

Denar

Vložne knjižice
kupite ali prodaste najbolje pri Komand družbi M. JANKOLE, Ljubljana, Šelenburgova ulica 6. II. Telefon 30-52. (d)

Stanovanja

IŠČEJO:
Iščem stanovanje sobe in kuhinje v bližini Mirja, za ceno do 300 Din mesečno. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Mirje«. (c)

ODDAJO:

Dve stanovanji
štirisobno z vsem komfortom in dvosobno, komfortno, s kabinetom, bližje sv. Jožefa — oddam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1736. (e)

Dvosobno stanovanje
visokopritlično, parket, elektrika, prostorna kuhinja, oddam takoj ali za marc. Izve se v upravi »Slov.« pod št. 1740. (e)

Opremljena soba
snažna in svetla se ceno odda eni ali dvema osebam na Miklošičevi c. št. 22 B. I. nadstr., vrata 17 (Delavska zbornica). s

Lepo sobo
opremljeno — oddam za stalno solidnemu gospodu. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 1737. (s)

Majhno sobo
skromno, čisto, v mestu, išče starejša gospodinja — do 150 Din. Ponudbe pod šifro »Stalna« 1735 na upravo »Slovenca«. (s)

Na stanovanje
sprejemem 3 ali 4 ženske, ali starejši zakonski par. Cena zelo nizka. Vprašati pri Kocijanu, Vodnikova c. 17, Šiška. (s)

Vnajem

ODDAJO:
Oddam lokal
prikladen za obrtnika ali kot sobo. Kettejeva 7, Ljubljana VII, Kovačič. n

Hotel Plesnik
v Logarski dolini se odda takoj z vsem inventarjem v najem. Franc Plesnik, hotelir, Logarska dolina.

Kavarno
moderno opremljeno — prometna točka — oddam takoj v najem. Ponudbe na upr. »Slov.« pod »Kavarna« št. 1762. (n)

Trgovina
z mešanim blagom, dobro vpeljana, obstoječa že 60 let, se radi boleznit takoj odda v najem na deželi v industrijskem kraju. Za prevzem zaloge potrebno 60 do 80.000, polevico lahko v hranil knjižicah dobrih denarnih zavodov. Resni reflektanti naj blagovoljno pošlji ponudbe na upr. »Slov.« pod zn. »4 lokali, 2 sobi« št. 1744.

Trgovina
z meš. blagom maniša, dobro vpeljana se takoj odda v najem na deželi. Pripravno za začetnika. Na razpolago tudi koncesija. Potrebni kapital 25 do 30 tiseč Din. — Cenj. ponudbe na upravo »SI.« pod »Specerija« št. 1745.

Trgovina
z meš. blagom maniša, dobro vpeljana se takoj odda v najem na deželi. Pripravno za začetnika. Na razpolago tudi koncesija. Potrebni kapital 25 do 30 tiseč Din. — Cenj. ponudbe na upravo »SI.« pod »Specerija« št. 1745.

Razno

Brezplačno
pošljemo prespekte o reklamiranju preveč plačane vozne. Biro »Kurir«, Beograd, Kr. Milana 15. Išče mo agente za zbiranje tovarnih listov. (r)

Razmnoževanje,
prevajanje in prepisovanje v razne jezike izvrši takoj »Uviz«, Tyrševa cesta 15/I, telefon 29.52.

Oblastno dovoljena RAZPRODAJA

Ker naša razprodaja traja le še par dni, smo ponovno znižali cene la angleškemu in češkemu blagu za moške in ženske obleke, kakor tudi ostali manufakturi. Velika izbira ostankov

OBLAČILNICA ILIRIJA

Ljubljana, Mestni trg št. 17/I.

Posestva

Droben oglas »Slovenca«
posestvo ti hitro proda; če že ne z gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

Več stavbnih parcel
pri kolodvoru Vižmarje, se proda. — Pojasnila: Vižmarje št. 100. (p)

Dobro vpeljeno, stago
podjetje radi boleznit na prodaj. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Slučajna prilika« št. 1694. p

Dve posestvi
krasni, blizu kolodvora, pripravno za veletrgovca z žitom, vsled starosti zelo poceni prodam proti gotovini. Pojasnila daje Julka Košanović, Zagreb, Berislavičeva ulica br. 15.

Stavbne parcele
proti Kamnici naprodaj. Vprašati: Koroška c. 18, Maribor. (p)

Mala lesena hišica
premestljiva, z balkonom, teraso, belo emajlirana, krita s pločevino - pripravna za stanovanje, stojnica ali obrtnika — naprodaj za 4.500 Din. — Ogled in prodaja v nedeljo 19. II. ob 10 v Mostah, Zaloška c. 71. (p)

Čevljarstvo delavnico
v Ljubljani dobro vpeljana, kompletno prodam. Pišite na poštni predal 139, Ljubljana. (p)

Parcele
ali skupni kompleks poleg kolodvora Dev. M. v Polju prodam. — Naslov v upravi »Slov.« pod št. 1739. (p)

Stavbne parcele
v Studencih naprodaj. — Tudi proti dobrim vložnim knjižicam. Naslov v upr. »Slov.« v Mariboru, št. 31/kr. (p)

Enostanovanjska hiša
z obsežnim vrtom v Vodmatu, oddaljena 2 min. od tramvaja se odda. Poizve se pri Josip Oražem, Moste. (p)

Več stavbnih parcel
naprodaj v Vodmatu. — Proda se tudi na vložne knjižice. Poizve se pri I. Oražem, Moste. (p)

Auto-motor

Dva avtomobila
osebna, 6 sedežna, znamke Fiat 510 in Austro-Fiat, v jako dobrem stanju, sta po nizki ceni na prodaj pri zdravilišču Rogška Slatina. (f)

Kupimo

Voz slame
in voz sladkega sena — kupi Franc Pust, Streljska ul. (k)

Kupim lokomobil!
Ponudbe na upr. »Slov.« v Mariboru pod značko »75 PS/175L. (k)

Širite »Slovenca«!

Obrt

Koruzo za krmo
oddaja na ceneje veletrgovina štita in moke
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 24

»LIMONINA«

limonin sok v prašku je neprecenljive vrednosti, ker nadomešča limono za vse potrebe. Pločevinasta škatla — oblika limone — vsebuje praško od 20 svežih limon. Poštno pošiljke 6 škatlic od 120 limon praška 48 Din proti predplačilu, lahko v znamkah.
Sprejmejo se zastopniki.
»Limonina«, Zagreb — Nodilova 1/L

Prodamo

Če avto svoj stari prodajal
af motorja bi znebil se rad. hrč kupcev ti mnogo prižene Slovencev najmanjši inserat

Črne suknje
najboljši nakup Anton Presker Sv. Petra c. 14, Ljubljana (l)

Pisalni stroj
znamke Remington v najboljšem stanju prav poceni prodam. Naslov pri upr. »Slov.« pod št. 1623. (l)

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izbiri naugodnejše in na ceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg (l)

Pred mescem dni sem bila na videz 10 let starejša

»Imela sem brazde okrog ust in oči, razširjene pore in upadlo vohasto kožo. Danes je moja polt ravnotako lepa, kakor polt moje lepe, mlade hčerke. Po zaslugi izrednega odkritja profesorja dunajske medicinske fakultete zamore kožo absorbirati hrano ter jo spreminjati v zdravo in živo kožno tkivo. Ne leta, temveč preslaba hrana povzroča grbe in vohavost kože. Uporabljala sem sredstvo, katero mi je priporočal zdravnik, pa sem v 4 tednih postala za 10 let mlajša. Nadam se, da bo vsaka žena, ki je že preko 25 let, storila isto in bo deležna istega veselja kakor jaz.«

Jamčimo s svoto 200.000.— Din, da vsebuje krema Tokalon hranljive dodatke, o katerih pravijo slavne avtoritete, da pomažujejo kožo. Ti dodatki so: olivno olje, sveža smetana, emulzirani ekstrakti iz beljaka in rumenjaka. Že po eni noči boste opazili naravnost neverjetne uspehe. Z redno uporabo dobite mlado, lepo, svežo in čvrsto polt brez vsakih gub. Krema Tokalon, rožnate barve, naj se uporablja ponoči, ona bele barve, (ne masna) pa podnevu. Uspeh je zalamčen, v nasprotnem primeru, pa se vrača izdan denar.

Prst
presejano (humus) za vrtove Vam dobavi gradbeno podjetje A Mavric, Ljubljana, Tyrševa 38 — telefon 33-82 (l)

Modistinja, pozor!
Vedel preselitve se poceni prodaja najboljša vpeljana modisterija s predtiskarjijo na najprometnejši ulici Ptujja. Pojasnila daje Krašner Stefi, Ptuj, Krekova 1. (l)

Prodamo
prvovrstno sortirano vino po 3 do 4 Din liter, nekaj tudi na vložne knjižice. Oskrbništvo graščine Bizeljsko p. Bizeljsko.

Zdravo, suho seno
prešano v balah — ima naprodaj L. Noušak, Bos. Dubica. (l)

Kavne mešanice
iz lastne pražarne, mlata kava, po želji tudi turško na električni mlin, vedno sveže pripravljeno tako mak mleti in orehe v špeceriji F. R. Kovačič, Miklošičeva cesta. (l)

Sode
po znižani ima vedno v zalogi P. Krušič, sodarstvo, Videm-Krško. (l)

FOTOAPARATE

svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

fotoodd. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani

Zabtevaite ceniki

V bloku hiš nebotičnika

se oddajo v najem

lokali, pisarne in stanovanja s 3 sobami, kuhinjo, kopalnico in ostalimi pritlikinami.

Pojasnila daje: Pokojninski zavod, Gledališka ulica 8/III., soba št. 2.

deveti uri petnajst morate iti na Gare de Lyon; tam stopite na vlak za Marseille, kjer se boste na kolodvoru javili službujočemu podčastniku. Ako bi ga zgrešili, povprašajte kakega policista za pot v Fort St. Jean in se tam prigrasite. Ne pozabite tega! Fort St. Jean je zbirališče. Dvignil se je in mi ponudil roko: »Sedaj vam pa želim obilo sreče in hitro napredovanje,« in nato je še dostavil: »Ali vam morem dati še kako drugo pojasnilo?«

»Ali vedno svetujete novincem, naj si svoj pristop premislijo?« sem vprašal.

Pogledal me je skoroda z očetovsko strogostjo. »Jaz nisem za to tu, da bi ljudi odganjal od tujske legije,« je dejal... »Vendar se mi zdi, da so nekateri ljudje bolj sposobni za življenje tam zunaj kakor drugi,« je dostavil in mi prijazno stisnil roko. »Zbogom in mnogo sreče!« Zahvalil sem se mu in odšel.

»Pojdite z menoj, rekrut,« je izgovoril seržant, ko se vrata zaprla, in gibljite se hitro!«

V svoji službeni sobi mi je napisal vozni list za Marseille in še listino, ki je izpricala, da mora odriniti lastnik John Smith, vojak tujske legije, na zbirališče v Algeriji. Nato je odprl neko omarico, iz katere je vzel škatlo z denarjem ter mi naštel na mizo tri franke.

»Tu je potnina, rekrut,« je rekel. »Razmetavanje javnih sredstev. Trije souji bi bili dovolj.«

Dodal sem še dva franka.

»Dovolite, da se razideva kot prijatelja, seržant,« sem rekel, ker ne maram puščati za seboj slabega vtisa.

»Rekrut,« mi je odgovoril, medtem ko je zginil denar v njegovem žepu, »vi boste napredovali... ako boste spoštovali in zadovoljevali vse seržante. Zbogom!« Ponovno sem šel skozi Rue St. Dominique, toda ne več svoboden mož. Z lastnimi rokami sem si bil nadel

verigo na nogo, verigo, katere drugi konec se je nahajal nekje v Sahari.

Namesto da bi čakal do večera, sem se odpeljal z naslednjim vlakom v Marseille. Ako bi bil le slutil, da bo trajala ta vožnja na trdih lesenih klopih polnih osemnajst ur, se ne bi bil tako preneglil. Zdelo se mi je, ko da se vlak ustavlja v slehernem mestu in vsakteri vasi Francije in da so razgrajali vsi prebivalci vso noč v mojem neudobnem, nesnažnem in starem vozu. Slednjič sem le prispel v Marseille.

Sprevodnik, ki je razvidel iz mojega voznega lista, da sem na poti k tujski legiji, se je vedel proti meni kakor kak bedasto-pretkan jetniški čuvaj, ki meni, da me ne sme spustiti iz vida, kar seveda nikakor ni olajšalo moje vožnje.

Bil je tip neprikupnega Francoza (ki jih je še več), in četudi se je premagal, da me ni naravnost psoval in obtoževal, mi je dal čutili, da mu ne morem uiti, in na to je tudi opozoril moje sopotnike. Da nisem baš kak jetnik iz jetnišnice, niti ne, kolikor je on vedel, kak nekdanji jetnik, vendar pa sem bil nekdo, ki je šel v tujsko legijo. Ob našem prihodu mi je ta plemenita duša prihranila iskanje podčastnika, pri katerem sem se moral javiti, tako da me je sam predal taistemu, — to pa z obnašanjem moža, ki izkaže svoji domovini in človeštvu veliko uslugo.

»Tako!« je izjavil seržantu, »tukaj je! Zopet takle ljub tiček za vašo kletko.«

Bil sem tedaj od gladu, pomanjkanja spanja in ubitosti tako razdražen, da se nisem mogel premagovati, da mu ne bi bil rekel:

»Oh, za božjo voljo, ne bodite vendar tako trapaste napihnjani, osel!« Ker pa sem mu to povedal angleški, je moral misliti, da sem se prijazno poslovil od njega.

Ljudska knjižnica: Iz zbirke Jugoslovanske knjižnice v Ljubljani: Lavrencić: Publius in Hispania, povest, broš. 28 Din. — Pierre L'Ermite Deklica z odprtimi očmi, povest, broš. 30 Din. — Kako sem ubila svojega otroka, povest, broš. 35 Din. — Verne Jules: 20.000 milj pod morjem, povest, broš. 28 Din. — Broš. 32 Din. vez. 42 Din.

P. C. Wren:

Lepi Mihael 41

»Prečitajte si tole tiskovino in jo podpišite,« je rekel s skoraj neslišnim vzdihom. »Kakor hitro boste to izjavo podpisali, postanete francoski vojak, ki se mora vsestransko podvreči vojaškim zakonom. In za dobo petih let vas ne morejo vaši znanci oprostiti na noben način, tudi vaš konzul vam ne more v ničemer pomagati. Nič razen smrti vas ne odveže tujske legije.«

Površno sem prečital sivo tiskovino, ki je vsebovala pogodbo, s katero se podpisani zaveže, da bo služil francoski republiki pet let kot vojak tujske legije.

Pet let je bila dolga doba, toda Izabela bo takrat imela šele tri in dvajset let, in kar sta mogla storiti Mihael in Digby, morem storiti tudi jaz. Kako lepo bi bilo, vrniti se domov po pet in dvajsetih letih v činu polkovnika, da bi odvedel Izabelo nazaj k polku... Napisal sem svoje ime na tiskovino.

»Majhna zmotna se vam je vrinila, moj dragi,« se je nasmejal polkovnik, ko se je ozrl na moj podpis, »ali hočete mogoče tam živeti pod izmišljenim imenom?«

Podpisal sem se bil »J. Geste!«

V zadregi sem pordel. Potem sem prosil oproščenja in za dovoljenje, da bi se smel podpisati s pravim imenom, kar mi je polkovnik brez nadaljnega dovolil. Strgal je staro tiskovino in mi dal novo, kjer sem se podpisal »John Smith.«

»Poslušajte me sedaj, moj dečko,« je dejal polkovnik. »Vi ste sedaj po zakonu in pravu francoski vojak in morate takoj odriniti k svojemu polku. Ako tega ne bi storili, vas bi imeli za ubežnika. Nocoj ob